

128

Mars 2020

DISKULOGEN

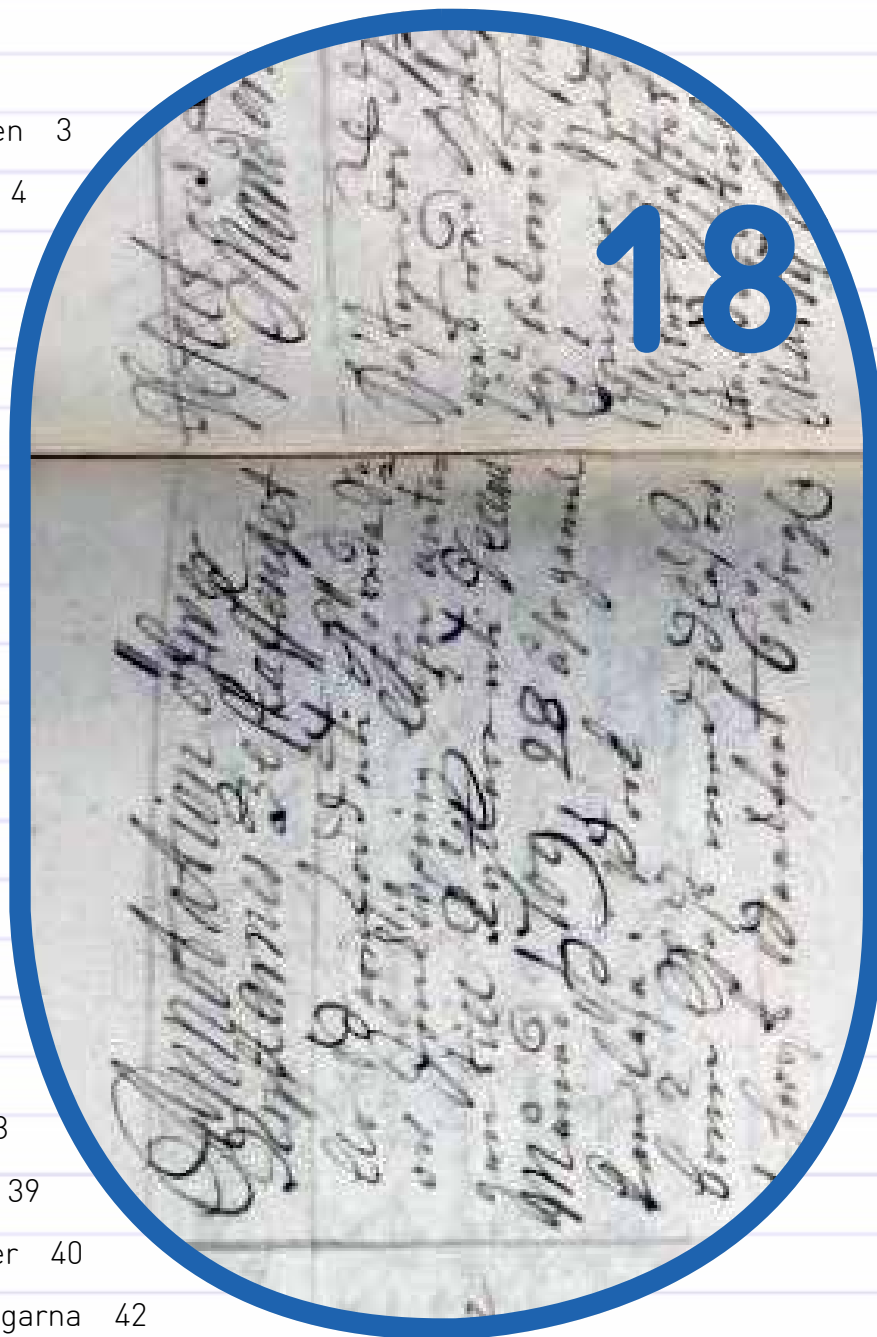
Socknar och församlingar i Disgen och Disbyt • Verksamhetsberättelse • Dis verksamhetsledare • Färglägg gamla foton • Sekretess vid publicering på internet • Arbetarklassens kamp • Dis ekonomi • Vänskapsband • Släktskap • Utvecklingen av genetisk genealogi

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Verksamhetsberättelse	6
Dis ekonomi	10
Släktskap	11
Socknar och församlingar	12
Sekretess för internet	15
Fackföreningar och strejk	16
Vänshipsband	18
DNA-krönika	23
Dis verksamhetsledare	26
Färglägg gamla foton	30
Genetisk genealogi	32
Dis webbartiklar!	35
Avlidna Dis-medlemmar	35
Nya böcker	37
Insändare	38
Dis medlemsbutik	39
Funktionärer	40
Regionföreningarna	42

PÅ SIDAN 38 påpekar Harald Nilsson flera viktiga saker apropå ledaren i föregående nummer. Bra att någon läser ledaren; för er som inte gjorde det gäller frågan vad föreningen ska syssla med; vad menas med "Datorhjälp i släktforskningen" år 2020?

Styrelsen har landat i en tolkning att det innebär utveckling av hjälpmedel snarare än att ge support för valfri produkt eller datortillbehör. Vi ska ägna oss åt "sådana program eller verksamheter där föreningen bedriver en utvecklingsverksamhet". Exempelvis utveckla Disbyt, Disgen, kartor och så vidare.

Men som Harald påpekar är släktforskningsprogrammen bara ett av flera verktyg för släktforskaren. Förutom andra konkreta verktyg, till exempel Släktforskarförbundets databaser eller en bra tjänst för att se avfotograferade arkivhandlingar, så behövs en bred kursverksamhet för att fånga in nybörjare och låta mer erfarna släktforskare få ut mer av sin släktforskning.

Lyckligtvis har Dis regionföreningar som är självständiga föreningar knutna till Dis. Ansvar för utbildning och annan "medlemsnära" verksamhet som träffar, utfärder, studiebesök och så vidare ligger hos regionföreningarna eftersom det är dessa som kan hantera medlemskontakter på ett bra sätt.

Den policy för vad Dis ska syssla med som styrelsen har satt gäller Dis men endast indirekt regionföreningarna. Regionföreningarna kan alltså själva utforma sin verksamhet med stor självständighet och exempelvis välja hur de vill lägga upp sin utbildningsverksamhet.

På det sättet får vi det bästa av två världar. Å andra sidan kan vissa verksamheter bli lite svåra att samordna. Just utbildning hör dit. Det har varit en lyckad väg att Dis har samordnat kursmaterial för regionföreningarna, oftast med ett grundmaterial som utvecklats inom en regionförening. Därför lista de jag "utbildningar" som ett område som Dis kan syssla med i förra ledaren.

Att, som Harald påpekar, inte alla trivs med Disgen är helt sant, men förhoppningsvis ska vi kunna fortsätta att driva utvecklingsverksamhet på flera områden, och att tillräckligt mycket av föreningens "produkter", i kombination med det regionföreningarna kan erbjuda av medlemsnära aktiviteter, ska bli attraktivt nog för att locka nya och behålla befintliga medlemmar. Exempelvis kan enbart Disbyt vara skäl nog att vara med i Dis!

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt
är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Famijemedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 20830 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Gratis resurser

Gå in på Släktforskarförbundets hemsida och skriv "gratissidor" i sökrutan uppe till höger. Då får du fram inlägg med länksamlingar till gratissidor för släktforskare.

www.rotter.se

Gedcom 5.5.1

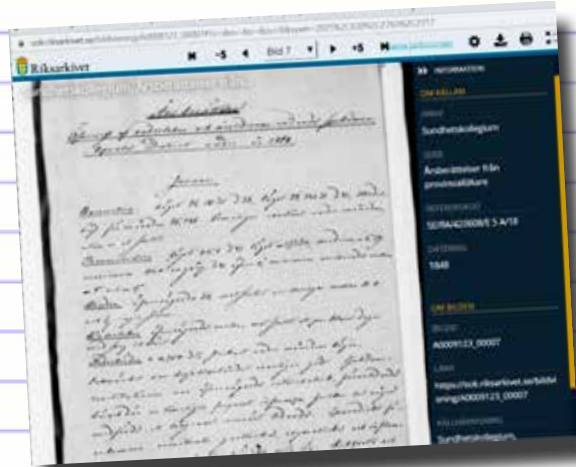
FamilySearch har nyligen fastställt en nygammal version av Gedcom-standarden (GENealogy Data COMmunications). Många andra intressenter har börjat lista önskat innehåll i standarden så arbetet med att underlätta smidig export och import mellan olika släktforskningsprogram verkar gå framåt. Sedan gäller det att alla programutvecklare följer standarden.

blog.eogn.com

Begravda i Sverige 3

Arbetet med en ny version av databasen Begravda i Sverige är i gång. Den planeras att komma ut under 2021. Den senaste versionen kom ut 2012.

www.rotter.se

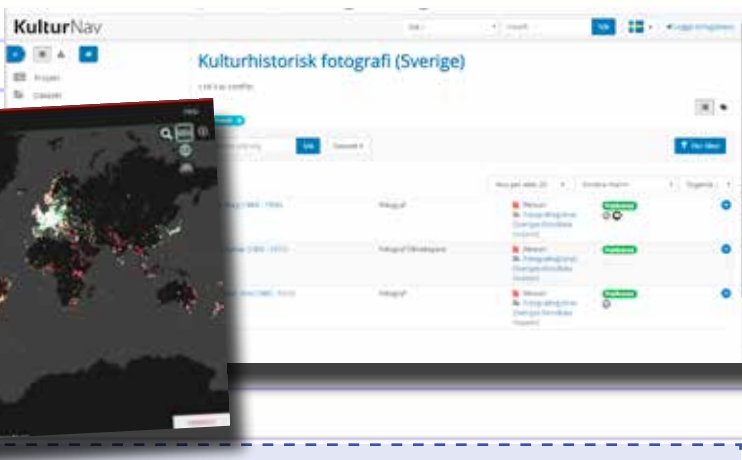

Årsberättelser

FÅ REDA på mer om hur livet tedde sig förr genom att studera provinsialläkarrapporterna. I årsberättelserna finns främst information om sjukdomar och hälsa, men även väder, skörd och extraordinära händelser togs upp.

Hitta provinsialläkarnas årsberättelser (1769-1869) på www.sok.riksarkivet.se/digitala-forskarsalen > Ämnesområde > Allmänt och blandat > Länkar till digitaliserade arkiv. Informationen, fram till 1900, finns även i en sökbar databas på Linköpings universitets webbplats, www.ep.liu.se/databases/medhist.

www.rotter.se

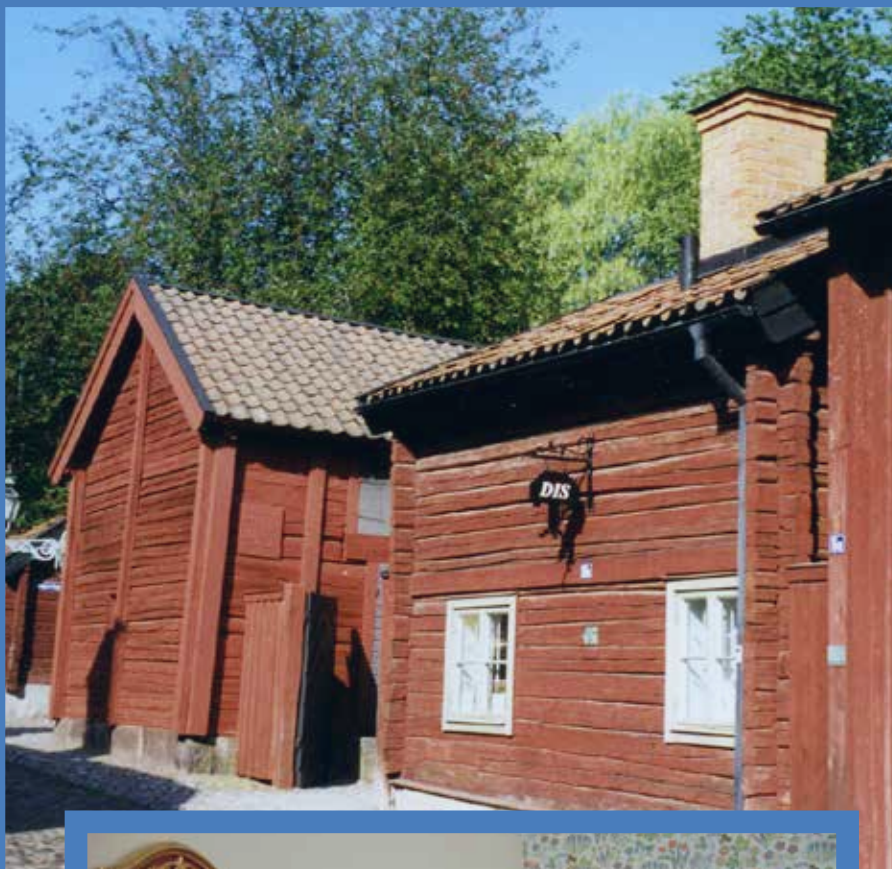

Hitta fotografen

Hitta fotografier från hela världen genom PIC (Photographers' Identities Catalog). En karta visar var fotograferna i databasen har verkat. Fokus är på Amerika, men många svenska fotografier finns också med. Webbplatsen finns på adressen <http://pic.nypl.org>.

Det finns även några länkar och samlad information om svenska fotografier under Porträttfynd på Rötter, www.rotter.se > Faktabanken > Porträttfynd > "Fotografier i äldre tider" eller "Fotografier a-ö".

www.lisalouisecooke.com

DIS
40 ÅR
1980–2020

Verksamhetsberättelse 2019

Styrelsen har under året bestått av:

Ordförande:

Daniel Berglund, Västra Frölunda

Vice ordförande:

Eva Dahlberg, Jönköping

Sekreterare:

Elisabet Leek, Sunhultsbrunn

Övriga ledamöter:

Bo Kleve, Linköping

Josefine Nilson, Huskvarna

Karl-Ingvar Ångström, Härnösand
(till 9/3)

Lars Engberg, Gävle (från 9/3)

Gunilla Kärrdahl, Broby

Tommy Nilson, Eksjö

Mats O Jansson, Stockholm

Christina Claesson, Göteborg

Kristina Andersson, Lidköping

Anders Lindberg, Lund

Revisorer:

Dag Köllerström, Forserum

Kerstin Karlsson, Uppsala

Under året har Tommy Nilson varit ekonomiansvarig i styrelsen. Löpande ekonomisk administration har utförts av kansliets personal.

Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden under året varav tre via Skype, samt ytterligare ett antal informella möten via Skype. Regionföreningarnas ordförande och kansliets personal har varit adjungerade till styrelsen.

Föreningens årsmöte hölls den 9 mars på Scandic i Mölndal, med Robert Berggren som mötesordförande.

Årsmötesföredraget "Sjöfolk i handelsflottan" hölls av Barbro Maijgren, Steninge.

Antalet medlemmar i föreningen uppgick vid verksamhetsårets slut till 21 216 (föregående år 21 804), vilket innebär en total minskning med 588 medlemmar. Cirka 63% av medlemmarna är anslutna till någon av regionföreningarna, vilket är en ökande trend. Samtliga nytillkomna medlemmar erhåller ett års fritt medlemskap i den regionförening som är närmast deras bostadsort.

Regionföreningarnas verksamhet framgår av egna årsberättelser. Regionföreningarna har under året erhållit ekonomiskt stöd från Dis med cirka 30 kronor per medlem för regional verksamhet, plus det nyss nämnda fria medlemskapet för nya medlemmar under första året.

Styrelsen är liksom tidigare mycket medveten om att medlemsantalet minskar. Vi tror, oförändrat, att detta främst beror på bristande utveckling av våra "produkter" i vid mening, kombinerat med konkurrens från andra aktörer på marknaden. Det omfattande utvecklingsarbetet på Disgen som genomförts under de senaste åren, och som vi bedömer som strategiskt viktigast, är nu klart och kan generera intäkter. Utvecklingen måste dock fortsätta. Även andra "produkter" som Disbyt, Diskulogen med mera är väsentliga att vidareutveckla.

Vidare har regionföreningarna en nyckelroll när det gäller utbildning och medlemsvård.

Fadderverksamheten. Under året har supportorganisationen fortsatt arbetet med kompetensutveckling och svarstider, bland annat med en egen fadderportal på webben och vid funktionärsträffen. Faddrar har deltagit i alfa- och betatest av Disgen, på Släktforskardagarna i Borås, i produktrådet och i kartgruppen samt i olika utvecklingsprojekt. Många faddrar är också engagerade i sin regions verksamhet, bland annat som utbildare. Tommy Nilson, Eksjö, och Torgny Larsson, Malmö, har fungerat som fadderkoordinatorer.

Antalet faddrar är relativt konstant och vid årsskiftet 2019/2020 fanns 57 faddrar inom områdena Disgen, kartor, Apple/Mac, Min Släkt, Holger och Linux samt tre "resursfaddrar" vilka stöttar faddrarna vid mer komplicerade frågor.

Vår erfarenhet från de senaste fem åren är att frågorna har blivit allt mer av teknisk karaktär, vilket visar på den växande komplexiteten i datoranvändning idag och även i våra egna produktlösningar. För det behöver vi fler tekniskt intresserade faddrar med it-bakgrund. Under 2019 har också antal frågor om uppgraderingar och licenser ökat markant.

Funktionärsträff. Den årliga funktionärsträffen 5–6 oktober på Scandic

Helen Lindqvist, Gunnar Wenngren och Elisabeth Leek på Dis årsmöte 2020.

Frimurarehotellet i Linköping hade 89 deltagare från hela landet och inom alla funktionärsgupper. Claes Westling från Landsarkivet i Vadstena hade föreläsning om "Analog och digitala arkiv".

Forskarstuga. Forskarstugan i Gamla Linköping drivs i samarbete med Östgöta Genealogiska Förening. Stugan är öppen på eftermiddagar måndag-torsdag under större delen av året.

Förbundsstämma. Vid Sveriges släktforskarförbunds stämma i Borås den 23 augusti representerades föreningen av fyra ombud. Dessutom deltog regionföreningarna med egna ombud.

Släktforskar dagar. Dis deltog med en monter vid årets Släktforskar dagar i Borås. Som vanligt hade vi många som besökte oss i montern. Disgen 2019 presenterades i tre stationer. I vår egen föreläsningssal hölls elva presentationer av Dis verktyg och verksamhet som lockade drygt 300 personer. Dessutom visade vi upp Disbyt, Dispos och våra kartor i tre stationer. Dis-Väst fanns också på plats i Dis monter. Cirka 140 medlemmar nappade på årets erbjudande att uppgradera till Disgen 2019 till ett förmånligt pris och 20 kartpaket (3 valfria kartor) såldes.

Kartutveckling. Kartanvändning i Disgen förutsätter att kartorna har georefererats och formaterats för programvaran. De historiska kartverk

som är av intresse är den ekonomiska kartan, generalstabskartan, den så kallade häradseconomiska kartan samt den skånska rekognosceringskartan.

Av den ekonomiska kartan återstår tre län, omfattande norra Sverige, vilka beräknas vara klara under innevarande år. Arbetet har mestadels utförts av entusiastiska Dis-medlemmar. Det tidigare samarbetet med Uppfinnarmuseet i Norrköping avslutades under våren när projektet löpte ut. Ekonomiska kartan finns färdig från Skåne upp till och med Jämtland. Utgivningen av resterande delar fortsätter under 2020.

Generalstabskartans norra verk, som omfattar 84 blad (cirka 75% av Sverige) färdigställdes under hösten, utgivningen sker länsvis. Georefereringen av södra verket pågår och planeras slutföras under år 2020. Arbetet görs helt på ideell bas inom föreningen.

Beträffande den häradseconomiska kartan har inga förändringar gjorts under året. Behov finns dock av vissa justeringar vad gäller bladen över Östergötlands län.

Skånska rekognosceringskartan, framställd av Fältmätningsbrigaden 1811-1820, omfattande 106 blad, i skala 1:20 000 har georefererats och formaterats för användning i Disgen. Arbetet slutfördes under året och kartan var färdig för försäljning i Dis webbshop i december.

Vid årets funktionärsdagar genomfördes utbildning för de regionala kartfunktionärerna.

Disgen. Disgen 2019 färdigställdes i månadsskiftet mars/april och följdes av en uppdatering under året. Huvudsakligen har vi inriktat oss på utveckling av nästa betalversion, efterföljaren till Disgen 2019, med arbetsnamn Disgen Skeppsås. Drygt 4 500 medlemmar hade vid slutet av året valt Disgen 2019. Drygt 16 000 av Dis nuvarande medlemmar är innehavare av Disgen. Under 2000-talet har över 30 000 medlemmar valt Disgen.

Programutvecklingen görs till stor del av Olle Fåk, Linköping samt av vår anställda utvecklare Patrik Hansson. Även Björn Johansson, Gunnar Öhrn och Daniel Berglund har gjort värdefulla insatser.

Produktrådet har arbetat med att förvandla förbättringsförslag till genomtänkta specifikationer och gesynpunkter på den pågående utvecklingen. Parallellt har produktrådet även analyserat felrapporter och prioriterat felrättningar. Många funktionärer har varit involverade i det mycket viktiga alfa- och betatestandet under Gunilla Jacobsons ledning.

Disbyt. I databasen Disbyt för anbyte med dator deltar cirka 7 000 medlemmar med utdrag ur sina släktdatabaser. Disbyt har skötts av tiolet Disbyt-ombud som behandlat omkring 1 500 bidrag från förening-

Dis ordförande Daniel Berglund.

ens medlemmar. Ansvarig för Disbyt-databasen har varit Carl-Olof Sahlin. Disbyt nådde i början av november upp till 40 miljoner poster som bedöms omfatta 75 % av Sveriges historiska befolkning för perioden 1750–1900. Databasen har vuxit med 30 % de fem senaste åren.

Under året gjordes 5,2 miljoner sökningar i Disbyt, vilket är en minskning från föregående år, men den beror mycket sannolikt på att föreningen under andra halvåret öppnat ”nya Disbyt” för alla medlemmar att prova. Här har vi dock ingen statistik på antalet sökningar.

Disbyt vidareutveckling. Vidareutvecklingen av Disbyt har pågått med i huvudsak två utvecklare Janåke Gestblom och Ulf Arfvidsson. Flera testrundor har körts och en betaversion av nya Disbyt på webben har kunnat användas och testas av våra medlemmar sedan maj månad. Samarbetet med norska Slegt og Data om Disbyt ligger fortfarande på is men förnyad kontakt har tagits. Christer Gustavsson har varit projektledare och planerar för en utveckling och modernisering i flera steg.

Dispos. Vårt hjälpmedel för att hitta i källorna, Dispos, har under året haft 81612 sökningar. Det är mer än föregående år men Dispos är troligen fortfarande en av våra mest underskattade resurser. Vi har tipsat om Dispos flera gånger i våra månatliga nyhetsbrev och presenterat Dispos på Släkt-

forscardagarna. En vidareutveckling av programvaran pågår.

openRGD. Vårt hjälpmedel för kontroll och ”tvätt” av släktforskningsdatabaser, openRGD, är tillgängligt på sidan rgd.dis.se för ”självbetjäning” och har använts av många forskare för att höja tillförlitligheten i relationer och sakuppgifter i den egna forskningen.

Dis Arkiv, för framtida bevarande av medlemmars släktdata, har under året drivits med ungefär samma omfattning som tidigare år. Det finns för närvarande 319 arkiv. Under året har 10 nya och 15 uppdateringar tillkommit. Bo Kleve, Linköping ansvarar för Dis Arkiv.

Appen Slakten. Diskussioner med en extern aktör om utveckling av en app för släktforskning har lett till appen Slakten. Den kan presentera släktforskning och är knuten till medlemmens Disgen-databas för enkel hantering. Både Android- och iOS-versionen har testats tillsammans med en ny Disgen-version under slutet av året. Den kommer att lanseras under 2020. De som har köpt Disgen 2019 får kostnadsfri tillgång till appen.

Dis hemsida. Ett antal mindre uppdateringar och rättningar har införts under året. Cirka 80 nya och uppdaterade artiklar har publicerats och runt 150 sidor i Disgen-handledningen på webben har tillkommit eller uppdaterats. Tre regionföreningar, Syd, Väst

och Filbyter, använder kalendern regelbundet för att informera om sina aktiviteter.

Dis webbshop. Via webbshoppen erbjuds föreningens medlemmar möjligheten att köpa Dis-produkter (historiska kartor, kursbok och Disgen) och utvalda produkter från bland annat Sveriges Släktforskarförbund. Försäljningen sker huvudsakligen till medlemmar i Sverige och priserna har därför hållits låga. Webb-försäljningen marknadsförs regelbundet till medlemmarna via epostutskick.

Diskulogen. Medlemstidningen Diskulogen med Släktforskarnytt har under året utkommit med fyra tryckta nummer, under redaktörskap av Anna Linder. Ulf Örnemark och Eva Dahlberg har svarat för korrekturläsningen.

I slutet av året infördes en möjlighet för medlemmar att frivilligt avstå pappersupplagan av Diskulogen. Tidningen finns alltid tillgänglig i pdf-format på webben, med medlemsinloggning för de senaste numren.

Medlemsbrev. Under året har föreningen skickat ut, med ganska god regelbundenhet, elva medlemsbrev via epost till medlemmarna. Dessa har innehållit nyheter, tips om produkter i webbshoppen (både Dis egna och Släktforskarförbundets) och ett antal kortare släktforsknings tips. De publiceras också på webben och på vår Facebook-sida. Innehållet har ibland utformats så att det ”fortsätter” på hemsidan för att öka trafiken dit.

Installation från Dis-Filbyters utställning om Dis, såväl som släktforskningens, historia.

Samarbetsavtal. Dis har samarbetsavtal med ArkivDigital. Dis äger vid årsskiftet 2019/2020 oförändrat 20 000 aktier i ArkivDigital AD AB. Samarbetsavtalet har resulterat i ett "annonsbyte" där AD får publicera korta produktplaceringar i Diskulogen, i utbyte mot att Dis får möjlighet till marknadsföring via ADs epostutskick.

Utbildning är en viktig del av verksamheten. Ansvaret för utbildningsverksamheten ligger inom Dis i första hand på regionföreningarna, som under året som vanligt gjort en stor insats för att utbilda och informera om Disgen, men också om mycket annat. Det är glädjande att se att det material för Grundkurs i Disgen/ Distansutbildning som Dis-Filbyter har tagit fram används av så många regionföreningar.

Utbildningsgruppen består av Christina Claeson (sammankallande), Lena Ringbrant-Ekelund och Bertil Lindqvist. Målet med gruppen är att stödja utbildare centralt och regionalt vad det gäller utbildningsmaterial och kompetensutveckling för våra utbildare.

Förhoppningen är att vi ska kunna erbjuda ett brett utbildningsmaterial till våra medlemmar genom att tillvarata den kompetens som finns i föreningen.

Annonsering. Vi har annonserat i Släkthistoriskt Forum, Släkthistoria samt Bygd och Natur. Våra tre ben

– ideell förening, verktyg och släktforskning – fortsätter vi att lyfta fram på ett fokuserat sätt i olika sammanhang. Vi har vidare under hela året haft annons (banner) på släktforskarförbundets hemsida Rötter.

Dis har genom Dis-Mitt och Dis-Filbyter deltagit med monstrar i Släkthistorias släktforskar-kryssning. Föreningen har länge annonserat på webben via Google AdWords. Under året har vi fått tillgång till en kostnadsfri variant, AdGrants, som Google erbjuder till kvalificerade ideella föreningar.

Anställda. Vid Dis kansli är Marie Andersson heltidsanställd och Helena Carlsson halvtidsanställd. Patrik Hansson är heltidsanställd för olika utvecklingsuppdrag såsom Disgen, Disbyt, med mera. Christer Gustavsson är heltidsanställd som verksamhetsledare.

Vid årsskiftet 2019/2020 hade Dis alltså anställda motsvarande 3,5 heltidstjänster, oförändrat sedan föregående år. Under hösten genomfördes en rekrytering av ny verksamhetsledare, Mikael Winbladh, eftersom Christer ska gå i pension. Mikael tillträdde dock inte förrän efter årsskiftet.

Beträffande ekonomiska förhållanden hänvisas till styrelsens årsbokslut.

Till alla som aktivt bidragit till det gångna årets framgångsrika verksamhet vill vi framföra ett varmt tack. ▣

Del av Dis styrelse.

RESULTATRÄKNING (BELOPP I TUSENTALS KR)

	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2020
Intäkter			
Medlemsavgifter	3 738	3 784	3 895
Försäljning till medlemmar	2 768	2 074	1 895
Övriga rörelseintäkter	2	164	135
	6 508	6 022	5 925
Kostnader			
Råvaror och förnödenheter	-3 031	-2 588	-2 508
Personalkostnader	-2 137	-1 983	-2 200
Övrigt	-1 399	-1 282	-1 489
	-6 567	-5 852	-6 197
Årets resultat	-59	170	-273

BALANSRÄKNING

	Ing. balans 1 jan 2019	Utg. balans 31 dec 2019
Tillgångar		
Finansiella tillgångar	40	40
Varulager m.m.	235	137
Fordringar	99	144
Kassa och bank	6 092	5 278
	6 467	5 599
Skulder och eget kapital		
Eget kapital	3 356	3 570
Förinbetalda medlemsavgifter	1 047	1 015
Övriga skulder	2 063	1 014
	6 467	5 599

Dis ekonomi

FÖRENINGENS NETTOINTÄKTER minskade med 0,6 miljoner kronor jämfört med 2018 och uppgick till 5,9 miljoner kronor. Förändringen beror på att försäljning av böcker, kartor och program har minskat.

Eftersom vissa budgeterade projekt inte har genomförts blev resultatet +170 380 kronor, jämfört med budget -64 000 kronor och jämfört med föregående år -58 374 kronor. Vissa planerade it-projekt har inte kunnat genomföras på grund av för små resurser för programmering och projektledning.

Personalkostnaderna minskade 2019 med 7 % på grund av lägre kostnader för semesterlöner. Föreningen har haft fyra anställda varav en halvtid, två kvinnor och två män.

Föreningens tillgångar uppgick till 5,6 miljoner kronor den 31 december 2019. Av detta var 5,3 miljoner kronor likvida medel.

Totalt har 2,0 miljoner kronor placerats hos andra finansinstitut än den egna banken. 1,0 miljoner kronor har

varit placerade på ett räntebärande konto i annan bank, utan risk och 1,0 miljoner kronor i två olika räntefonder med låg respektive medelhög risk. Riksbankens negativa styrränta har medfört att föreningens likvida medel på transaktionskonton i banken har belastats med minusränta på sammanlagt 12 387 kronor. Kontot i Finland har genererat en kursvinst på 12 780 kronor.

Föreningens skulder uppgick till 2,0 miljoner kronor vid slutet av året. I huvudsak utgjordes skulderna av leverantörsskulder, förutbetalda medlemsavgifter samt skatter och sociala avgifter för de anställda.

Det egna kapitalet, inklusive årets vinst, uppgick till 3,6 miljoner kronor. Föreningens soliditet uppgick till 64 %.

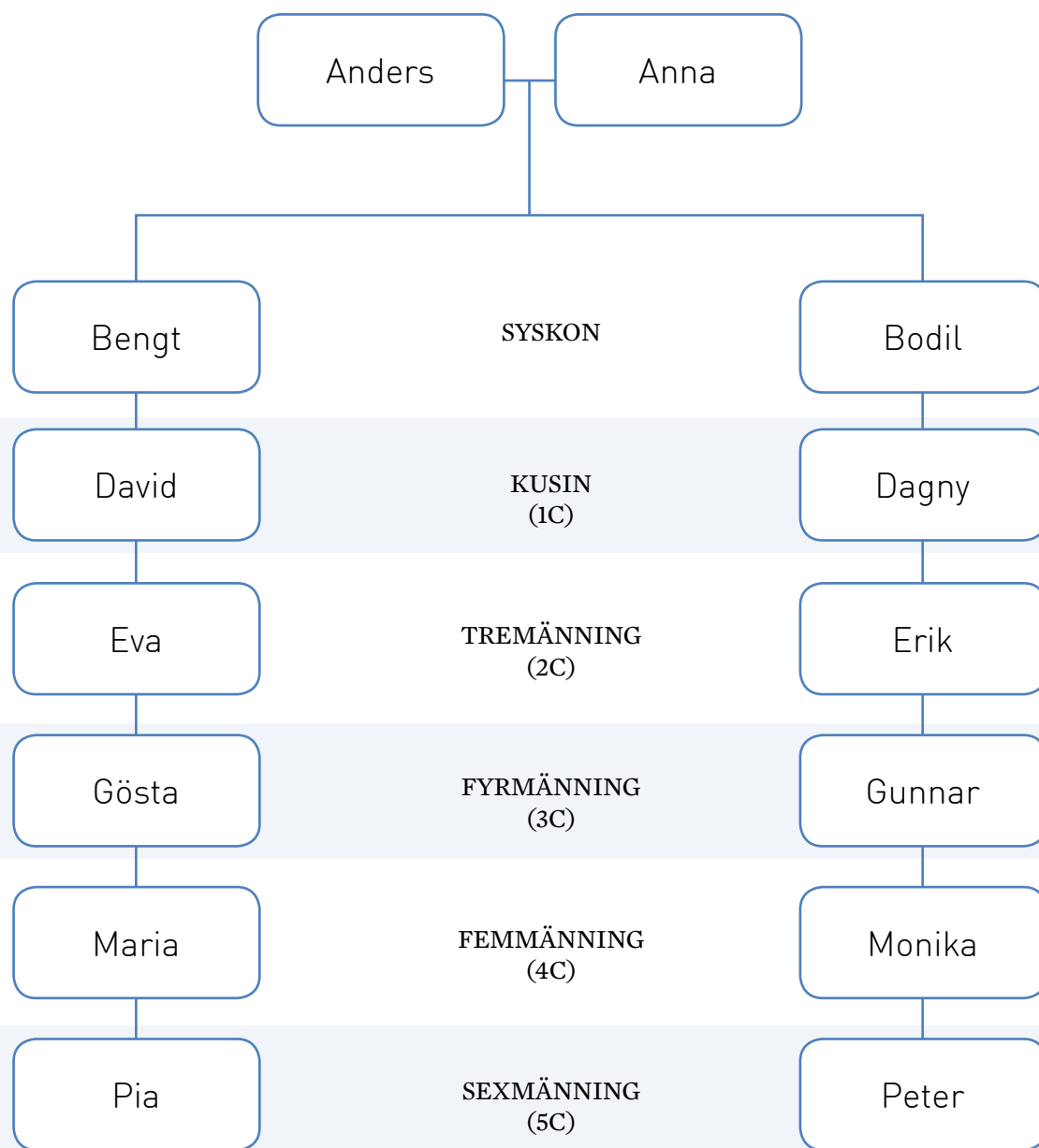
Budget 2020

I den beslutade budgeten för 2020 har antagits en marginell förändring av medlemsavgifterna samt en minskad Disgen-försäljning. Övrig försäljning

av artiklar beräknas bli lika som 2019. Intäkterna totalt beräknas minska med 0,1 miljoner kronor till 5,9 miljoner kronor jämfört med utfallet 2019. Kostnaderna beräknades öka med 0,3 miljoner kronor, främst på grund av ökade personalkostnader med dubbla lönekostnader en del av året i samband med anställning av ny verksamhetsledare. Resultat 2020 beräknas bli -0,3 miljoner kronor jämfört med +0,2 miljoner kronor 2019.

Årsmötet 2020 beslutade att ändra föreningens placeringspolicy, dels med en tydligare definition av likvida medel och dels en ökning från 1,0 miljoner kronor till 2,0 miljoner kronor av medel som får placeras i räntebärande fonder med låg eller måttlig risk. Under 2020 beräknas en del av föreningens likviditet placeras på räntebärande konton hos andra kreditinstitut eftersom det under närmaste tiden troligen inte kommer att utgå ränta på föreningens transaktionskonton i den egna banken. ▣

Släktskap

D E FLESTA är överens om betydelsen av orden mamma, pappa, mormor/farmor och morfar/farfar samt kusin. Som släktforskare kan moster, morbror och faster och farbror kännas självklara, men förutom direkt släktskap som vi bör använda dem till, så kan ingifta och till och med äldre personer i ens umgängeskrets benämnas med dessa ord, utan att något släktskap finns.

I bilden ovan kan man se att David och Dagny är kusiner. Eva och Erik är tremänningar, de är båda tre generationer bort från det gemensamma anparet. Den stora frågan är hur man ska beskriva släktskapet för personer i olika generationer. Hur är Pia släkt med Gunnar?

På engelska kan släktskapet enkelt benämnas som "third cousins twice removed, 3C 2R". För att precisera släktskapet kan man säga att din pap-

pas kusin är 1C 1R ascending (stigande/över) och ditt kusinbarn är 1C 1R descending (sjunkande/under).

Gunnar är Pias 3C 2R ascending, eftersom Gunnar är en äldre generation. Det skulle kanske bli att Gunnar är Pias fyrmänning 2 över, på svenska. I just detta exempel skulle Pia även kunna säga morfars fyrmänning. Men det blir svårare på längre släktavstånd. Hur skulle du benämna släktskapet? ▣

Socknar och församlingar

Församlingar och orter i Disgen och Disbyt har väckt en del frågor under årens lopp. Här försöker Christer och Olof ge lite bakgrund och förklaringar.

DISGEN OCH Disbyt är två av föreningens verktyg som har olika syften och har gått lite olika vägar under sin utveckling. Tankar om Disgen fanns redan innan föreningen Dis startade 1980 och Disbyt introducerades 1991. I följande text framgår att Disbyt utgår från år 1900 som sin referenspunkt medan Disgen har valt en betydligt senare, år 1989, när det gäller sockenindelning.

Det förekommer till och från diskussion om hur man ska hantera alla församlingsändringar som har gjorts i anslutning till att Svenska kyrkan skildes från staten. Staten behöll kyrkans församlingsindelning för sin folkbokföring till 2016. Då införde staten de nya distrikten som i stort motsvarar församlingsindelningen vid tiden för skilsmässan mellan kyrka och stat den 1 januari 2000.

Historiskt har kyrkan, och därmed staten, gjort många församlingsändringar under århundradena. Men även rikets administrativa indelning i övrigt har förändrats många gånger sedan länen infördes 1634.

Jag har gjort fyra exempel på hur den administrativa indelningen kan se ut över tiden för fyra orter.

I Uppland/Södermanland

Med hjälp av bland annat "Sveriges församlingar genom tiderna" (Skat-

teförvaltningen 1989) har jag härlett följande om Gustav Vasa församling. En tänkt äldre plats i dagens Gustav Vasa, en tämligen liten och central församling i Stockholms stad, kan sägas ha tillhört:

- Solna före 1260.
- Sankt Nikolai från 1260.
- Norrmalm från 1587.
- Klara från 1643.
- Sankt Olof från 1675.
- Adolf Fredrik från 1775.
- Gustav Vasa från 1906.

Stockholms län ingick från 1634 i Uppsala län. Under åren 1641-1654 och från 1714 ett eget län. Stockholms stad/kommun ingick inte i länet förrän 1968 då de förenades.

Gården Östensköp i Skåne

Exempel på en by som har ändrat landstillhörighet från Danmark till Sverige. Östensköp betyder Östens köp. Tidigare stavning: Östenköb, Östenskiöb, Östenskiöp och sedan 1817 Östensköp (enligt Bygdebänd).

- Före 1658: Svensköp > ? > Danmark (socknen tillhörde Frosta härad men jag vet inte danskt län)
- Från 1658: Svensköp socken, Kristianstads län, Sverige.
- Från 1863 Svensköps landskommun, Kristianstads län.
- Från 1890: Svensköps landskommun, Malmöhus län.

- Från 1952: Svensköps landskommun, Östra Frosta kommun, Malmöhus län.
- Från 1969: Svensköp församling, Hörby köping, Malmöhus län.
- Från 1971: Svensköp församling, Hörby kommun, Malmöhus län.
- Från 1997: Svensköp församling, Hörby kommun, Skåne län.
- Från 2016: Svensköp distrikt, Hörby kommun, Skåne län.

Byn Fiskebäck i Västergötland

Fiskebäck kyrka är omnämnd 1386 och 1399 i ortnamnsregistret.

- Från 1634 Fiskebäcks by, Fiskebäcks socken, Skaraborgs län.
- Från 1780: Habo socken, Skaraborgs län.
- Från 1863: Habo landskommun, Skaraborgs län.
- Från 1971: Habo församling, Habo kommun, Skaraborgs län.
- Från 1998: Habo församling, Habo kommun, Jönköpings län.
- Från 2016: Habo distrikt, Habo kommun, Jönköpings län.

Aavasaksa by i Lappland

Exempel på en by som har ändrat landstillhörighet från Sverige till Finland är Aavasaksa by.

- Till 1636: Övertorneå socken, Västernorrlands län.

- Från 1637: Hietaniemi socken, Västernorrlands län.
- Från 1638: Hietaniemi socken, Västerbottens län.
- Från 1809: Finska Övertorneå församling, Övertorneå kommun, Uleåborgs län, Finland.
- Från 1938: Finska Övertorneå församling, Övertorneå kommun, Lapplands län, Finland.

Orter och karta i Disgen

Disgen tillhandahåller de svenska församlingarna enligt "Sveriges församlingar genom tiderna" utgiven 1989 av Skatteverket. Först och främst finns aktuella församlingar med men även huvuddelen av de upphörda. De senare ingår i en administrativ indelning men saknar känd geografisk utbredning (yta). Även den aktuella administrativa indelningen med församling, kommun och län framgår. Till de orter som ingår i Disgen är olika egenskaper som till exempel koordinater och RSV-kod knutna.

Kopplat till Disgens orter har vi en enkel grundkarta med läns-, kommun- och församlingsgränser markerade. Kartan bygger således på den gällande administrativa indelningen 1989. Gränser och koordinater köpte vi av lantmäteriet i samband med att kartfunktionen introducerades i Disgen.

Tack vare detta kan forskarna nu relativt enkelt använda moderna och historiska kartor i Disgen för att visa förflyttningar. Med hjälp av Google Earth är det också möjligt att visa släkt och vänner, släktens resa med bilder, film och ljud samt pålägg av olika historiska kartor.

Arbetsätt för orter och karta

Det finns fördelar med att en gård bara finns på ett ställe i den administrativa indelningen. Framför allt blir den enklare att både söka efter personer och visa orten på kartan.

Det förekommer då och då reaktioner på att det inte är enkelt att registrera händelser med ortsangivelser som följer den för tidpunkten aktuella administrativa indelningen i modern tid. Det är främst relevant för länsändringen som gjordes i Skåne (1997) och Västergötland (1998) men även för alla församlingsändringar som kyrkan gjort, framförallt efter att man skiljdes från staten år 2000.

Exemplen ovan syftar till att visa hur förändringar av den administrativa indelningen kan slå på en by under tiden som det finns rimlig möjlighet att finna källmaterial. Så situationen skiljer sig egentligen inte så mycket åt för tiden före och efter 1989. Men om vi som forskare alltid ska använda den formellt korrekta administrativa indel-

ningen vid tidpunkten för själva händelsen tror jag att vi får ett pedagogiskt problem att förklara för våra släktingar.

Att identifiera den korrekta administrativa indelningen för kedjan land, län, (kommun), socken/församling/distrikt, by, gård, torp etcetera är en utmaning. Jag tror att det är en nog så grannliga uppgift att reda ut alla församlingars och distrikts administrativa indelning i nuvarande Sverige för perioden från 1500-/1600-talet till distriktsindelningens start 2016.

Mitt val

Jag kommer att kompromissa genom att tillämpa 1989 års administrativa indelning. Möjligen kommer jag i en fotnot notera att min födelseförsamling Skeppsås från 2010 uppgick i Skänninge församling och att Fiskebäcks by ingår i Habo socken från 1780 och tillhör Jönköpings län från 1998. Framförallt underlättar det sökning i mitt släktforskningsprogram.

Jag har medvetet undvikit att blanda in utflyttade gårdar i samband med skifte. Det går att hantera men varför komplicera det ytterligare i detta sammanhang.

Församlingar i Disbyt

När Disbyt skapades för snart 30 år sedan var syftet att jämföra utdrag ur olika medlemmars databaser för att se

om det fanns gemensamma nämnare. I det sammanhanget blev det viktigt att standardisera församlingsnamnen så att de skulle gå att matcha. I dåvarande Disgen fanns ingen församlingsdatabas, men man kunde i ortfältet markera vilket ortnamn som var församlingsnamnet. Det var dock få som gjorde så utan ortfältet bestod av ett eller flera ortnamn där det gällde att räkna ut vilket som var församlingsnamn. Tidigt blev det också möjligt för släktforskare som använde andra program än Disgen att skicka in sina uppgifter via Gedcom-formatet.

Vi insåg från början att vi behövde en lista med godkända församlingsnamn. För att matchningarna skulle bli så bra som möjligt var det viktigt att varje församling bara hade en beteckning. Om det fanns flera namn på en församling var det viktigt att bara en variant användes i Disbyt, för annars skulle det inte bli några matchningar. Till exempel ville invånarna i Svinstad byta namn på sin församling och från 1904 heter den Bankekind istället. Vid ungefär samma tidpunkt, 1989, kom boken "Sveriges församlingar genom tiderna" ut. Vi utgick från den och tog med alla församlingar som hade kyrkoböcker och som funnits fram till 1900, som var vårt ursprungliga slutår. Vid dubbla namn använde vi i allmänhet det namn som gällde 1900. Vissa anpassningar fick

dock ske, till exempel kunde vi inte använda bokens benämning "Domkyrkoförsamlingen i Göteborg eller Gustavi och Kristine" utan valde Göteborgs domkyrkoförsamling i analogi med övriga stiftsstäder.

Så småningom kom Disgens församlingslista som inte blev helt identisk med Disbyt. Har man använt Disgen-orterna så konverteras dessa dock till relevant Disbyt-församling, och det skrivs i kommentarsfilen att justeringen har skett. En annan aspekt är att släktforskare för städer inte alltid skriver ut församlingsnamnet, vilket har gjort att vi accepterar stadsnamn utan församlingsbeteckning. Nackdelen blir då att matchningen mot andra släktforskare som skrivit korrekt församlingsnamn missas.

Vi insåg också tidigt att det inte räckte med bara församlingsnamn, eftersom samma församlingsnamn kan finnas på flera ställen i landet. Vi valde att använda den länsindelning som boken "Sveriges församlingar genom tiderna" använde. Kanske lite ologiskt att det blev den indelning som gällde 1989, men syftet var dock att skapa en unik identitet för varje församling. Alternativet hade varit att använda länsindelningen som gällde 1900, men det hade krävt en noggrannare genomgång. När sedan länssammanslagningarna kom på 1990-talet med Skåne och Västra Götalands län,

valde vi att inte göra någon förändring. Ett skäl till det var att skulle vi bytt beteckning skulle inte församlingarna vara unika. Det finns till exempel tre Mo och två Torp i Västra Götalands län. I det sammanhanget drev Släktforskarförbundet att släktforskarna skulle gå över till att använda landskap i stället med motiveringen att dessa aldrig skulle ändras. För Disbyts del bedömde vi det som mindre lyckat eftersom det kan finnas flera församlingar med samma namn i ett landskap till exempel småländska Ryssby som finns både i Kalmar och Kronobergs län.

När det gäller församlingsförändringarna efter 1990 så har vi lagt till dem i Disbyt efter hand som de blivit relevanta. Eftersom vi inte har någon tidsbegränsning på när församlingsnamn är giltiga är vi dock lite rädda att släktforskare ska använda fel församlingsnamn i förhållande till tidpunkten en händelse ägt rum. De nya distrikten som har skapats 2016 och som i princip följer församlingsindelningen 1999 har vi ännu inte tagit höjd för. Eftersom vi idag har en tioårsgräns för avlidna har vi några år på oss att lösa det problemet. ▣

Sekretess vid presentation på internet

NOM SLÄKTFORSKNING diskuteras i en del sammanhang olika frågor som rör sekretess och integritet. Det är viktiga frågor! Med anledning av att det är möjligt att exportera släktinformation i html från Disgen har vi diskuterat olika alternativa lösningar. Informationen kan användas för olika ändamål i olika sammanhang så det gäller att hitta en bra generell lösning.

Vid presentation på webben måste vi ta hänsyn till nu levande personer i större utsträckning än när vi sammanställer för personligt bruk eller på annat media. Naturligtvis kan man diskutera i vilken utsträckning som till exempel födelsedata och familjereationer inte kan eller bör publiceras på webben. Men den frågan lämnar vi därhän för tillfället.

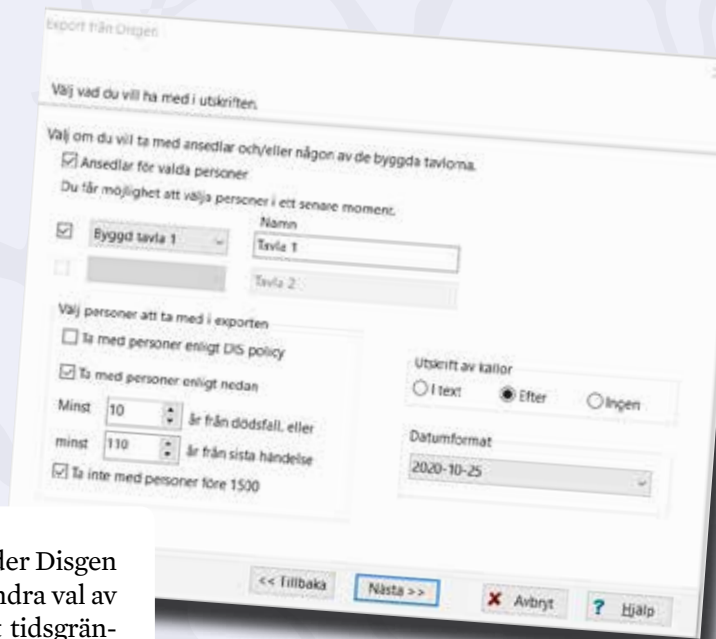
Dis har en policy att inte publicera levande personer eller personer som avled för mindre än tio år sedan. Personer som saknar uppgift om dödsår publiceras om det gått 110 år sedan senaste registrerade händelse. Den tillämpas till exempel i Disbyt på webben. Eftersom forskaren kanske inte ska publicera på webben eller har en

annan uppfattning så erbjuder Disgen 2019 möjligheten att göra andra val av tidsgränser. Eller välja bort tidsgränserna helt.

I många sammanhang publiceras personer anonymt genom en text som innebär att personen inte visas med hänvisning till sekretess eller GDPR. Oavsett formuleringen så är släktforskare duktiga på att identifiera anonyma personer med relationer till personer som har namn och födelse- och dödsdata. Vi har därför valt att exkludera dessa personer helt inklusive deras ättlingar som mycket väl skulle kunna publiceras ur sekretessynpunkt.

Resultatet blir att en tavla kan komma att visas med en ofullständig familj eftersom något barn kan saknas då Disgen använder de tidsgränser som forskaren valt.

Forskaren kanske inte vill visa sin forskning på webben utan bara dela med sig av sitt resultat som visas med hjälp av webbläsare på usb eller dvd. Då är det enkelt att göra val som tar med alla personer oberoende av om de är levande eller inte. ☐

Läs mer om GDPR

- Diskulogen nr 119, sidan 13
- www.dis.se/gdpr

Fackföreningar och strejk

HANS MARTIN Borggren föddes den 10 december 1871 i Fredericia, Danmark. Hans "oäkta" föräldrar var soldaten Lauritz Fredrik Ferdinand Naur och pigan Ingrid Bengtsdotter. Föräldrarna blev aldrig gifta utan Ingrid och hennes då knappt ettårige son flyttade tillbaka till Sverige år 1872. De hamnade på fattighuset i Vellinge. Ingrid och Hans Martin försökte flytta från Vellinge till Hököpinge, men bönderna där ville inte betala underhållet för dem.

Trött på slitet och fattigdomen i Vellinge flyttade Ingrid med sonen till Kirsebergs Vången i Malmö den 6 november 1876. Här träffade hon arbetaren Lars Pålsson från Hofterup. De gifte sig den 10 november 1877 och Ingrid och sexårige Hans Martin flyttade hem till Lars Pålsson och svärmodern Boel.

Hans Martin Borggren lämnade Malmö år 1890 och blev dräng på gården Nygård i Svedala. Året efter skrev bonden på Nygård ett betyg för honom, vilket gjorde att han blev antagen som artillerist i Kristianstad.

Ytterligare två år senare ryckte Hans Martin ut från militären och återvände till Kirseberg i Malmö samt vidare år 1894 till Bjällerup Säteri, där han träffade Amanda Johansdotter Hammarström (1868–1937). De gifte sig år 1895 och fick sedan fem barn.

År 1908 flyttade hela familjen Borggren till renhållningsverkets bostäder vid Östra Farmvägen i Malmö. Hans Martin Borggren hade blivit anställd som kusk i stadens tjänst. Samma år hade åtta hamnarbetare vägrat att arbeta tillsammans med engelska strejkbrytare. Staden avskedade de åtta hamnarbetarna och ville inte återanställa dem. Från fackföreningshåll begärde man att förhandla om saken, men stadens avlöningsnämnd sade nej. Efter de misslyckade försöken till medling blev det signal till strid. Nära tusen arbetare gick efter hand i strejk vid gas- och elektricitetsverket, renhållningsverket, hamnen, slakthuset och så vidare. I strejkgardet ingick Hans Martin Borggren.

Strejken i Malmö ådrog sig uppmärksamhet i hela landet. En repor-

ter i strejktidningen "Välfärdsfällan" skildrade både grevar och baroner som ryckte ut som strejkbrytare. Tidningen "Karbassen" drev friskt med adeln och officerskåren från Kronprinsens husarregemente. Redaktören antydde att dessa herrar röjde en så naturlig begåvning för sopning och latrinhämtning att han undrade om de inte hade kommit på orätt plats i livet. I framtiden kommer nog renhållningsdirektörerna att sitta med adelskalendern framför sig när de skall engagera arbetare. På stridsglöden var det ingalunda fel – vare sig på arbetsidan eller högreståndshållet.

Den svenske kungen uttryckte sin glädje över att strejken upphört.

En del arbetare blev uppsagda från renhållningsverkets bostäder. De som inte flyttade godvilligt blev vräkta. Sammanlagt vräktes tretton familjer bestående av 94 personer. Detta drabbade även familjen Borggren, som den 28 oktober 1908 flyttade till Håkanstorp i Malmö.

August Teodor Palm (1849–1922) var en svensk socialdemokratisk pi-

Foto: Gustaf W:son Cronquist, Malmö Museer

Polis skyddar strejkbrytare. Hästvagn med dasstunnor på Gustav Adolfs torg, Malmö.

onjär och agitator. August kallades "Mäster Palm" och var son till folkskolelärare Nicolaus Palm och dennes hustru Anna Andersson. Vid tio års ålder blev August Palm faderslös och han hamnade i fosterhem hos en skräddare i Östra Kattarp. För att lära sig ett yrke sattes han som lärling till skräddare i Malmö. Sin gesällvandring gjorde han i Danmark. Förutom Danmark åkte han till Tyskland, där han agiterade för socialismen. Här blev han utvisad och återvände till Danmark och Sverige. Han arbetade under oerhörda svårigheter och hans familj levde under största fattigdom. August Palms verksamhet bar snart frukt och år 1882 bildades den första fackliga organisationen.

Hans Martin Borggrens engagemang i arbetarklassens kamp för rättvisare samhälle ledde till att han år 1910 blev vald till ordförande i en facklig styrelse. Året efter blev han även invald i stadsfullmäktige för

Socialdemokraterna. Några djupare spår har Hans Martin Borggren inte satt i stadsfullmäktiges protokoll. Han tillhörde stadens fullmäktige under åren 1913–1916.

I början av år 1914 beslutades om en sammanslagning av några avdelningar i Svenska Kommunalarbetsförbundet och en samorganisation bildades i Malmö. Dess förste ordförande var spårvägs mannen Gustaf Storm, sedermera förbundsombudsman i Stockholm. Hans Martin Borggren var därefter dess ordförande under åren 1915–1918.

Hans Martin Borggren avsåg sig sitt uppdrag i stadsfullmäktige år 1917 på grund av ekonomiska skäl. Han hade helt enkelt inte råd att förlora sin inkomst för att delta i möten. Detta var lättare för stadens borgerliga majoritet.

Han var nykterist och troligen medlem i IOGT, som verkade för personlig nykterhet samt demokrati, fred och

jämlikhet. Hans Martin Borggren dog 61 år gammal den 18 oktober 1933 av hjärnblödning och blev begravd söndagen den 22 oktober med samling klockan 12.45 och "facklig pompa och ståt".

Kusken Hans Martin Borggrens änka Amanda Maria Borggren fick en pension på fyrahundra kronor samt ett tillägg med 100 kronor per år efter makens död. Detta enligt ett pensionsbrev från styrelsen för Malmö stads änke- och pupillkassa. ▣

Källor
Svenska kyrkböcker
Danska kyrkböcker

"I stadens tjänst" av Yngve Gyllin.
"Hand i hand" av Erik Rosberg.
"We around Amanda" av Kaj Borggren.

Wikipedia: Om August Palm.

Foto: L. Å. Stenemo

Karolinska ryttare.

Vänskapsband

Kyrkböcker och domböcker väcker många tankar när man börjar ta del av detaljerna. Hur var livet i Kråkenäs by, Gårdsby socken för 300 år sedan? Vem hade makt, status och inflytande i byn 1700–1721 medan stora nordiska kriget pågick i omvärlden? Närliggande Blekinge drabbades 1710 av pesten som utplånade hela byar.

ETT SÄTERI skapades av delar av Kråkenäs by under 1600-talet. Den ståndsmässiga byggnad som då uppfördes hade något unikt – glasfönster. Det var en nymodighet som sedan spreds till böndernas hus under 1700-talet. Byggnaden flyttades till Växjö när en ännu mer ståndsmässig byggnad uppfördes på 1800-talet. I början på 1700-talet var ägaren löjtnanten vid Kronobergs regemente, Johan Stråle af Ekna (1664–1749). Han var ättling till Johan III:s ståthållare på Kronobergs slott. Löjtnanten var ståndsmässigt gift med en avlägsen släkting. Men dottern Marta valde kärleken före rang och gifte sig med en bondson från socknen.

I byn fanns förutom herrgården tre gårdar: Östregård (Brossagård), Lillegård och Södergården. Det slumpade sig så att två av häradets tolv nämndmän, den tidens starka män, hade var sin gård i just denna by. I Lillgården bodde släktingar. I Brossagården fanns Brodd Jönsson (1632–1717) som avlade domared 1682. Han efterträddes av sin son Nils Broddson (1677–1764), nämndeman 1704–1734. Nils farfar köpte gården 1621, sju år efter Kalmarkriget då danskarna brände ner bland annat Växjö och ett stort antal byar däromkring.

I Södregård fanns Jon Månsson Ulf (1646–1722). Hans far var nämndeman i Friherreskapet Kronoberg fram till sid död 1680, vilket råkade sammanfalla med att friherreskapet upplöstes genom Karl XI:s reduktion. Jon Ulf var nämndeman i 33 år, efter avlagd ed 1689.

Jon Ulf och Nils Broddsson kom att få ett flertal uppdrag av tingsrätten. Man gjorde brottsplatsundersökningar tillsammans med länsman, bilade tvister, och gjorde ”syner”, det vill säga värderingar av skador och andra uppgifter som idag ingår i en förundersökning. För 300 år sedan fanns inga skickligare på detta än nämndemännen. Lång tjänstgöring gav nödvändig erfarenhet. Det fanns för övrigt inga alternativ. Men vad betydde detta för deras sociala roll i Kråkenäs?

En intressant person i byn är rytaren Erik Ryman (1681–1751). Enligt generalmönstringsrullan kan han ”läsa i bok” och uppges komma från Höreda nära Eksjö. Han tillhörde 1709–1712 Växjö skvadron av Smålands husarregemente. Han ingick i de nyrekryterade trupper som slog tillbaka det danska angreppet 1709 som slutade med svensk seger i slaget vid Helsingborg den 28 februari 1710. Hans häst, troligen skadad i slaget, dog den 4 mars i fältlägret.

Intressanta upplysningar om relationer vid denna tid ger föräldrarnas val av dopfaddrar till sina barn. Gällande Johan Stråles barn finns endast uppgifter om de yngsta, tvillingparet Carl och Margareta. Faddrar vid deras dop 1707 var befallningsmannen Per Svensson i Helgaryd (död 1711, 89 år gammal), den före detta nämndemannen Brodd Jönsson och nämndemannen Jon Månsson Ulf och en Per Persson som inte låter sig identifieras, kanske son till Per Svensson. Kvinnorna representerades av en syster till modern, Elisabeth Sabelsköld, en hustru Maria i Helgaryd (möjligen hustru till Per Svensson), en hustru Kerstin Olsdotter (troligen i Södregård) samt en piga Maria från Gasslanda.

Johan Stråle var också fadder till andras barn. Det finns belägg för fadderskap av åtta barn mellan åren 1707 och 1723. Ett är sonen till den bonde som brukade jorden i Kråkenäs säteri. Flickorna Ring och Schlow var båda döttrar till officerskollegor boende i Gårdsby Herrgård i kyrkbyn. Och så Magdalena!

Flickebarnet Magdalena Larsdotter väcker tankar. Båtsmannen Lars Callerman och hustru Estrid Jönsdotter fick två kända levande födda barn, Nils och Magdalena. De bodde i ”löjt-

Magdalena Larsdotters födelse- och dopnotis.

En småländsk höglöftsstuga.

Foto: L.-Å. Stenemo

nant Stråles stuga vid kyrkomuren", en backstuga i Gårdsby kyrkby. När Nils döptes 1713 representerades familjen Stråle av "jungfru Anna Stråle i Kråkenäs". Kanske befann sig Johan Stråle själv i fält. Andra faddrar var befallningsmannen och landbofogden för frälsejorden i Gårdsby, Anders Stockenström. Han skulle senare bli kronolänsman i Allbo härad. Här fanns också klockaren Håkan Persson i Klockargården.

Vid Magdalenas dop 1717 deltog alla potentater. Förutom Johan Stråle fanns löjtnanten Carl Svinhufvud, redan då svårt bleserad och skulle komma att få tillbringa sina sista år på Krigsmanshuset i Vadstena. Här fanns de båda nämndemännen Jon Ulf och Nils Broddsson, jungfru Elisabet Gyllenax, Stråhles dotter Elisabet, klockarens dotter pigan Anna Brita och drängen Måns Nilsson i Finnagård. Men också hustru Elin Månsdotter i "fattigmansstufvan" vars make Jon kallades ryttare. Vad förde dessa samman? Fadern Lars Calleman måste ha betytt något särskilt. Kanske tillhörde Stråle den halva av Kronobergs regemente som 1711 blev kommenderade på örlogsflottan? Det var krig och vad gör man kanske inte för den som räddat ens liv? Det fanns uppenbarligen starka vänskapsband.

Magdalena gifte sig redan i december 1731, blott 14 år och 1 månad gammal. Första barnet skulle dröja nästan fem år. Magdalena blev dryg 83 år gammal. De sista noteringarna om fadern Lars finns 1729–1730 i Norrvidinge härads dombok, "Cronans länsman J. L. Isenberg anklagar salpedersjudaren Per Johansson i Sandsjö, för det han sistlidne skärtorsdag skolat uti en backstuga vid Gårdsby gjort hemgång hos skepparen Lars Callerman och honom med hugg och slag överfallit, samt oförlikat begått Herrens högvärdiga nattvard påskdagen därefter."

Nämndemännen var uppskattade faddrar. Jon Ulf hade sexton fadderbarn. Brodd Jönsson två, båda till Stråles tvillingar, sonen Nils Broddsson var fadder till elva. Men födelsebok för åren 1708–1713 saknas!

Ryttare Ryman var fadder till arton barn och hans hustru till åtta. Inga av dessa barn tillhörde släkten Stråle eller nämndemännen. Men dessa och Ryman träffades som faddrar till rusthållarens barn. Bland faddrarna till Rydmans egna barn fanns den i grannbyn Tveta nyinflyttade kaptenen Gustaf Bråkenhielm. Denne hade varit kapten i den polske konungen Stanislaus tjänst.

År 1728 säljer Johan Stråle Kråkenäs säteri till biskopen David Lund

och dennes son Johan Ehrenlund. De tillhörde en av de omkring 250 nya ätter som efter Karl XII:s död, åren 1719–1720, adlades av drottning Ulrika Eleonora. Biskop Lund flydde 1710 från Viborg när ryssarna tog staden och blev biskop året därpå i Växjö. Bara adelsmän fick äga säterier och genom sonen uppfylldes detta krav. David Lund som studerat i Åbo, Uppsala, i Tyskland och Nederländerna var en höglärd och mycket produktiv vetenskapsman – som genom två äktenskap fick arton barn, varav nio dog unga.

Löjtnant Stråle af Ekna flyttar till Asa men äldsta dottern Marta blir kvar i socknen. Hon vigdes omkring 1712 med bonden Gudmund Jönsson i Gasslanda Södergård. Det var knappast ett resonemangsäktenskap, men det var accepterat av familjen. De fick sex barn före 1728 då maken dog. Vid minst två av barndopen fanns en Stråle bland faddrarna. Marta blev gammal. Hon dog 1780 hos sonsonen i Gasslanda, omkring 90 år gammal.

Trots ståndsprivilegier, krig och fara för pesten fanns utrymme för vänskap och kärlek mellan invånarna i Kråkenäs. ▣

En praktisk nyckel ti

Polisunderrättelser är en fascinerande publikation, utgiven av polisen sedan 1878. För släktforskaren fungerar den som en nyckel till den undre världen.

Alla våra släktingar och förfäder har inte hållit sig inom lagens ramar. Det förstår vi nog, fast vi aldrig har hört talas om något brottsligt i släkten. Sådant pratas det ju inte högt om.

Så om farfarsfar satt inburad flera gånger är det inte alltid så enkelt att få reda på. Ibland kan det finnas noteringar i kyrkböckerna om brott, men det är ganska sällan.

Då kan *Polisunderrättelser* vara nyckeln som leder vidare till de rättsliga dokumenten: polisutredningar, domstolsprotokoll och fångrullor. Polisunderrättelser är tryckta meddelanden som började ges ut 1878 med uppgifter om bland annat efterlysta personer. Nyligen blev de tillgängliga i ArkivDigital fram till och med 1948.

Häktad i Gnesta

Jag hittade min morfarsfars bror, Alfred Ferdinand Hellström, född 31 mars 1843, i registervolymen för åren 1878–84 (välj blå knappen *Arkivsökning* i ArkivDigital och skriv *polisunderrättelser*). Registervolymerna står först. I nr 1 år 1883 finns han med som häktad vid Gnesta den 25 dec 1882 och överlämnad till K(onungens) B(efallningshavande), det vill säga länsstyrelsen, i Södermanlands län.

Med den uppgiften prövade jag att söka honom i Fångvårdsanstalten i Nyköping (residensstaden i Södermanlands län). Volym D IIIa: 31 innehåller ett namnregister till fångrullorna för

åren 1882–1911. Där återfanns han med en hänvisning till fångrullan som intagen den 26 dec 1882 (D IIIa: 29, sid. 106). Han var då klädd i mössa, rock, väst, halsduk, två skjortor, livrem, byxor och skor samt hade kam och dosa och 32 öre på fickan. Också hans signalement noterades: Blont hår, blå ögon, rak näsa, ovalt ansikt och ordinär växt, 1,70 lång. Den 27 dec hölls förhör med honom (kan säkert finnas kvar, men är inte digitaliserat utan får sökas i Landsarkivet i Uppsala) och dagen därpå avsändes han till Överståthållarämbetet i Stockholm.

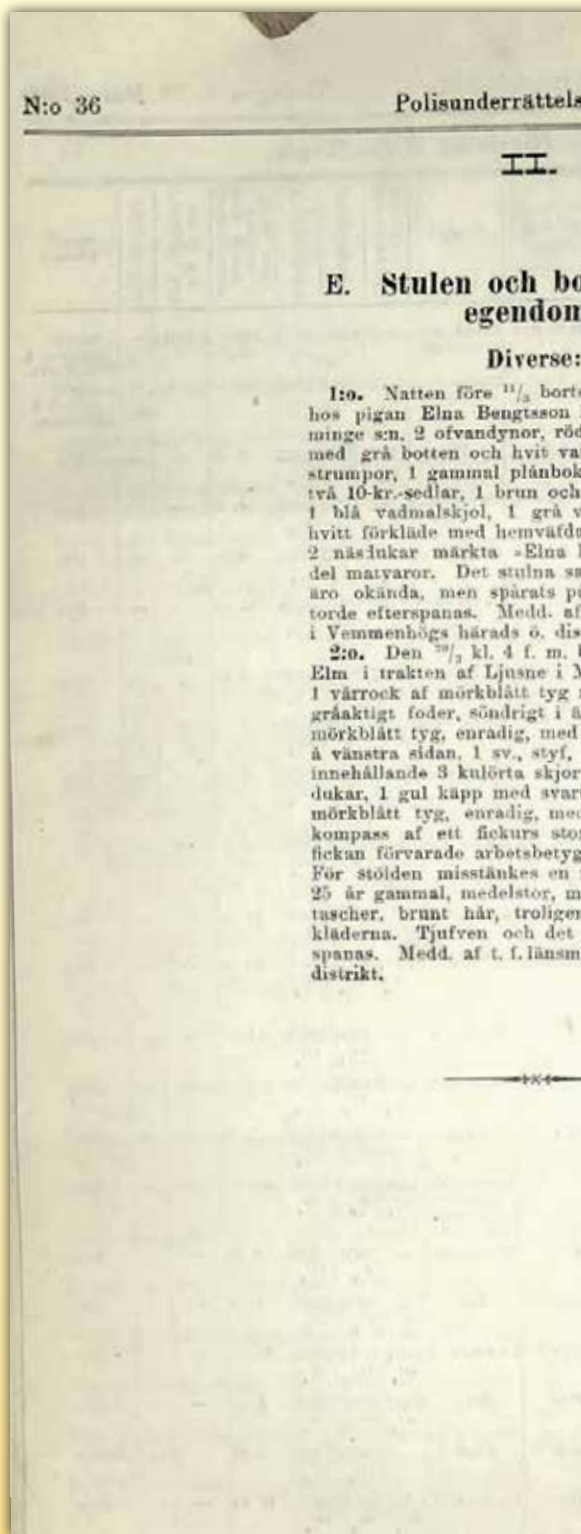
Polisunderrättelser kan alltså användas som en genväg för att finna personer i fångrullorna. Men ofta är uppgifterna i Polisunderrättelser i sig både spännande och intressanta, som framgår av bilden härintill, inte minst tack vare fotografierna.

Sköt sig själv

Ogifta kassörskan Maria Eva Kristina Schütz hade förskingrat inte mindre än 10 000 kronor av sin arbetsgivare, grosshandlare Dillner i Stockholm, och sedan begett sig på flykt med sin fästman. Det var i alla fall vad stadsfiskal Stendahl i Stockholm antog när han lät publicera en efterlysning av paret i Polisunderrättelser den 30 mars 1905.

Hon var meddellång, korpulent, och »mycket högbröstad» med tämligen stor mun och vita tänder samt elegant klädd i brun promenaddräkt och sammetshatt med en penna eller fjäder samt högskäftade knäppkängor med höga klackar. Också fästmannen, lång och kraftig med små mustascher, hade elegant klädsel med mörk överrock och hög hatt. Han begav sig tydligen snart till Tyskland, men återvände 1908 och förnekade all inblandning i brottet (PU 1908:95 B2). Kassörskan Schütz däremot gjorde processen kort: den 30 mars 1905, samma dag som polisunderrättelser med efterlysningen utkom, sköt hon sig i Täby. »Sjelfmord gm skottsår», noterade prästen i dödboken. Fästmannen levde ända till 1956.

Håkan Skogsjö

ll den undre världen

Tisdagen d. 28 Mars 1905

ortkommen
n:

stals genom inbrott
i Kläggeröd. Slim-
i- och grönrandiga,
rp, 3 par sv. dam-
med innetiggande
1 sv. ylleschalett,
ärkens d:o, 1 röd-
band till lioning.
Bengtsson» och en
tut tjuvarne, som
våg mot Dörröd,
länsn. Lagerholm
trikt.

blef typografen K.
loråker frånstulen
med 2 knapprader,
rmhålen, 1 kavaj af
sv. foder, söndrigt
liten hatt, 1 paket,
tor och 3 kul. näs-
t krycka, 1 väst af
i fickan förvarad
relek, samt i kavaj-
för den bestulne
mansperson, omkr.
ed små ljusa mus-
iklädd de stulna
stulna torde efter-
Eriesson i Söderala

Stockholms Polis

Torsdagen den 30 Mars 1905

Polisunderrättelser

N:o

37

Stäm. Aftonbladets tr., 1905

Under inseeende af Stockholms Polisstyrelse utgifna för rikets Polismyndigheter.

Oliehå N:o 432.

Maria Eva Kristina Schütz.

(Se A I.)

A. Efterlyste personer.

110. Ogifta kassörskan **Maria Eva Kristina Schütz** — se bilden här ofvan — hvilken sedan omkr. 7 år tillbaka haft anställning hos grosshandlanden C. M. Dillner i Stockholm, har ^{19/12} afvikit från sin anställning, sedan det utrönt, att hon under de senaste 3 åren från sin husbonde förskingrat omkr. 10,000 kr., hvilka penningar hon af husbondens kunder upphurit för varor; och har hon dolt brotten genom att föra falska böcker. Schütz är född ^{17/1} 68 i Norrköping och beskrifves vara medellång, korpulent, mycket högbröstad, mörklägd, med temligen stor mun, hvita tänder, samt var vid afvikandet

I

Oliehå N:o 433.

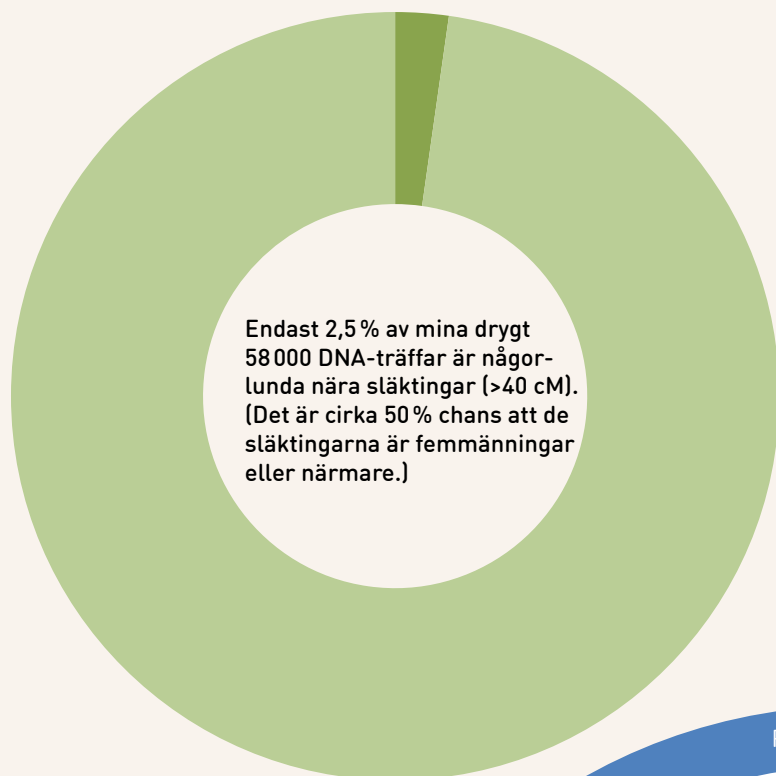
Victor Medberg-Bräff.

(Se A I.)

elegant klädd i brun promenaddräkt, brun sammetshatt med en penna eller fjäder och under brättet en ljusbrun spets, brun, lång och modern skinnkrage, brun muff, svarta, högskaftade knäppkängor med höga klackar och medförde en ljusgrön handväska af rot eller strävirke.

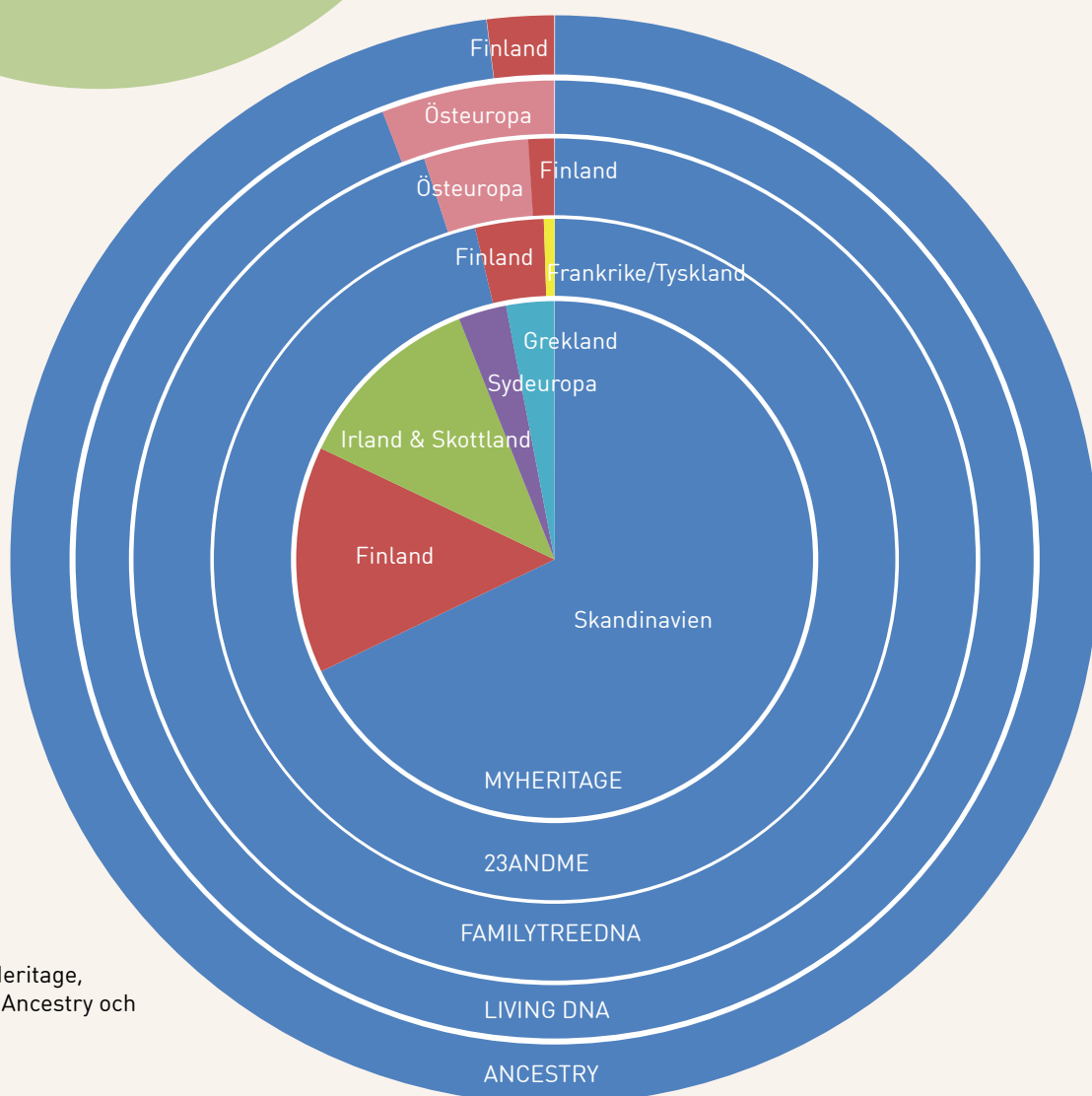
Schütz åtföljes troligen af sin fastman, f. studerauden **Victor Medberg-Bräff** — se bilden här ofvan — hvilken misstänkes för delaktighet i Schütz brott och beskrifves vara omkring 27 år, lång, kraftigt byggd, cendre, små uppvridna mustascher, elegant klädd med mörk öfverrock och hög hatt. Schütz och Medberg-Bräff begäras efterspanade och anhållna samt telegrafunderrättelse sändas stadsh. Stendahl i Stockholm, hvilken begärt efterlysningen.

I Polisunderrättelser nr 37 för 1905, som utkom den 30 mars, kan vi läsa om Maria Eva Kristina Schütz som hade förskingrat en större summa pengar och se foton på både henne själv och fästmannen. För henne slutade det olyckligt. Samma dag som polisens efterlysning spreds begick hon självmord.

rsid	kromosom	placering	allel1	allel2
rs4477212	1	72017	A	A
rs3094315	1	742429	A	A
rs3131972	1	742584	G	G
rs12124819	1	766409	G	G
rs12124819	1	766409	G	G

Exempel ur rådatafil från Ancestry.

Etnicitetsresultat från MyHeritage, FamilyTreeDNA, 23andMe, Ancestry och Living DNA.

DNA-krönika

DET ÄR roligt att det händer så mycket inom DNA-släktforskning. Genetic Affairs och DNA Painter har till exempel kommit med flera intressanta uppdateringar under de senaste månaderna. Och under Rootstech brukar det släppas fler nyheter.

Jag har DNA-resultat hos alla de stora bolagen. Jag trodde att jag skulle få träff på en av mammas tremänningar hos någon av dem, men det visar sig att hon endast finns i Living DNA:s databas. Så trots att jag bara har fem träffar där så fick jag en mycket viktig, unik träff.

Etnicitetssegment

Testbolagen är överens om att jag har europeiska anor. Den detaljerade uppdelningen varierar mellan 70 och 100 procent skandinavisk samt 2–14 finländsk. Flera bolag har även med Sydeuropa på några procent.

Man kan ha nytta av att ladda hem sin etnicitetsuppskattning från 23andMe för att sedan importera det till DNA Painter. Då kan man titta närmare på vilka segment som kommer från en specifik befolkning. Jag har tyvärr inte några indianer eller judar att leta efter bland mina anor, men jag tror att det kan vara intressant att se de finska segmenten som 23andMe identifierat. Antingen får

jag reda på att fler anor eventuellt har finsk härkomst eller så hamnar de finska segmenten där jag redan vet att jag har finsk härkomst och då vet jag vilka skogsfinnar jag ärvt de segmenten ifrån.

Jag kan se många segment som klassas som specifikt för europeé, nordeuropeé och skandinav i min resultatfil. Samt en del finskt och ett segment på kromosom 17 som anges vara fransktyskt. Man kan välja konfidensnivå från 50 till 90 när man laddar ner filen. Och både finskt och fransk-tyskt finns kvar på den högsta nivån, även om flera finska segment försvunnit.

Under kugghjulet på DNA Painter hittar man val för att importera sin etnicitet från 23andMe. Det är enkelt att markera, kopiera och klistra in informationen om de segment man är intresserad av. När man gjort det återfinns de segmenten längst ner i träfflistorna för berörda kromosomer. Det ska bli spännande att se om det kan vara till någon hjälp.

Egenskaper

Efter att ha sett en video med Blaine Bettinger där han beskriver hur man kan titta på specifika egenskaper och lägga in dem i DNA Painter för att se vem man ärvt det ifrån hade jag tankar på att göra det med blodgrupper, eller bara rehsusfaktorn. Det är själv-

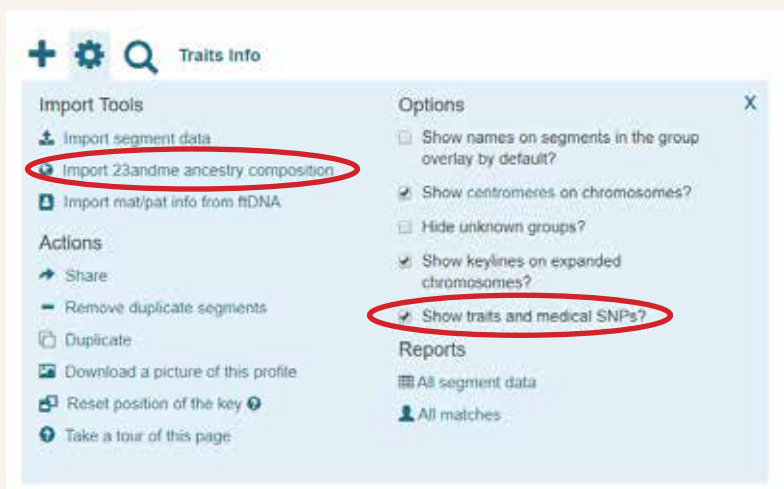
klart viktigt att komma ihåg att många av människans egenskaper har en komplex arvsgång som sällan kan förklaras med några enstaka gener. Men det kan ändå vara intressant.

Man kan gå in på webbplatsen SNPedia, www.snpedia.com, och leta efter de släktdrag man är intresserad av. De populäraste finns listade på den första sidan. När man sedan har sett vilka gener som är intressantast att titta på för ens specifika fråga får man ladda hem rådata från sitt testbolag och söka efter dem där. Rådatat består av en mycket lång lista med några kolumner för rsid, kromosom, position och resultat (allel 1 ochallel 2). Rsid är punktmutationens "namn" (SNP-ID). Min plan var att titta lite på blodgrupper, men mycket få av de listade generna hade testats av FTDNA (de har ju varit fokuserade på släktforskning och utesluter därför oftast gener som kan avslöja något annat om individen), så jag får välja någon annan egenskap att studera.

Om man vill se vilka gener man ärvt som bestämmer ögon-, hår- och hudfärg kan man även ta hjälp av HIrisPlex-S systemet på <https://hirisplex.erasmusmc.nl>.

Genetic Affairs

Jag kör många klusteranalyser för att försöka få ledning i mitt sökande efter

På DNA Painters webbplats är det möjligt att importera etnicitetssegment från 23andMe samt att visa knappålar för olika egenskaper.

gemensamma anor. Det blir mycket justering av siffrorna för att försöka få användbara resultat. Men för det mesta är alla släkt med alla.

Jag testade att sänka både max och min cM, från 250–50 till 150–30 cM och fick då många fler kluster att arbeta med. Men de grå rutorna är fortfarande ganska många. Många av de automatiska träden är felaktiga men ett visade ett släktskap, som verkar vara korrekt, mellan två träffar så det kan vara av intresse för mig.

Första gången jag testade supercluster/hybrid autocluster, då man kan samla träffar från flera bolag i samma klusteranalys, fick jag bara några få kluster i två grupper, ett för Ancestry och ett för FTDNA (FamilyTreeDNA). Det gav ju inte så mycket att köra dem samtidigt. Jag justerade värdena även där och fick då ännu sämre resultat, ett mycket stort kluster på över hundra personer från FTDNA och sedan några mindre.

Det finns även möjlighet att välja att inkludera eller exkludera grupper hos Ancestry i sin klusteranalys. Så det ska jag också fortsätta att arbeta med. Det finns även ett sätt att markera en träff hos FTDNA för fokuserad klusteranalys.

Unika DNA-träffar

Jag har drygt 5 000 träffar hos FTDNA, 15 000 hos MyHeritage (MH), 37 000 hos Ancestry och 1 300 hos 23andMe. En mycket stor andel är

avlägsna träffar, se diagram. Ganska många av de träffar som klassats som avlägsna/spekulativa av FTDNA delar jag över 100 cM med, men det längsta segmentet ligger på under 20 cM.

Av mina drygt 58 000 DNA-träffar är 6 000 inte unika utan återfinns i mer än en DNA-databas. Föga förvånande återfinns flest dubletter när man jämför träfflistorna från MH och FTDNA.

DNA Painter

Då jag nyligen börjat fundera på att titta mer på gener och egenskaper var det lite lustigt att se att DNA Painter just släppt en sådan funktion. Under kugghjulet kan man aktivera den nya funktionen och få upp knappålar för lite olika egenskaper som skallighet och hårfärg. För tillfället är det inte så många knappålar, men det kommer säkert fler.

Förutom för att få gummor och gubbar vid sina DNA-träffar när man länkat in släktingar i släktträdet på FTDNA så kan man, när man laddat upp träfflistan till DNA Painter, välja att även ladda upp information om det är en släkting på mammas eller pappas sida. Om man har testat en eller båda föräldrarna får man alltså automatiskt träffarna uppdelade på DNA Painter. Vad bra att slippa göra det jobbet manuellt!

Man kan importera sin klusteranalys (html-filen) från Genetic Affairs, DNAGedcom, Gedmatch eller My-

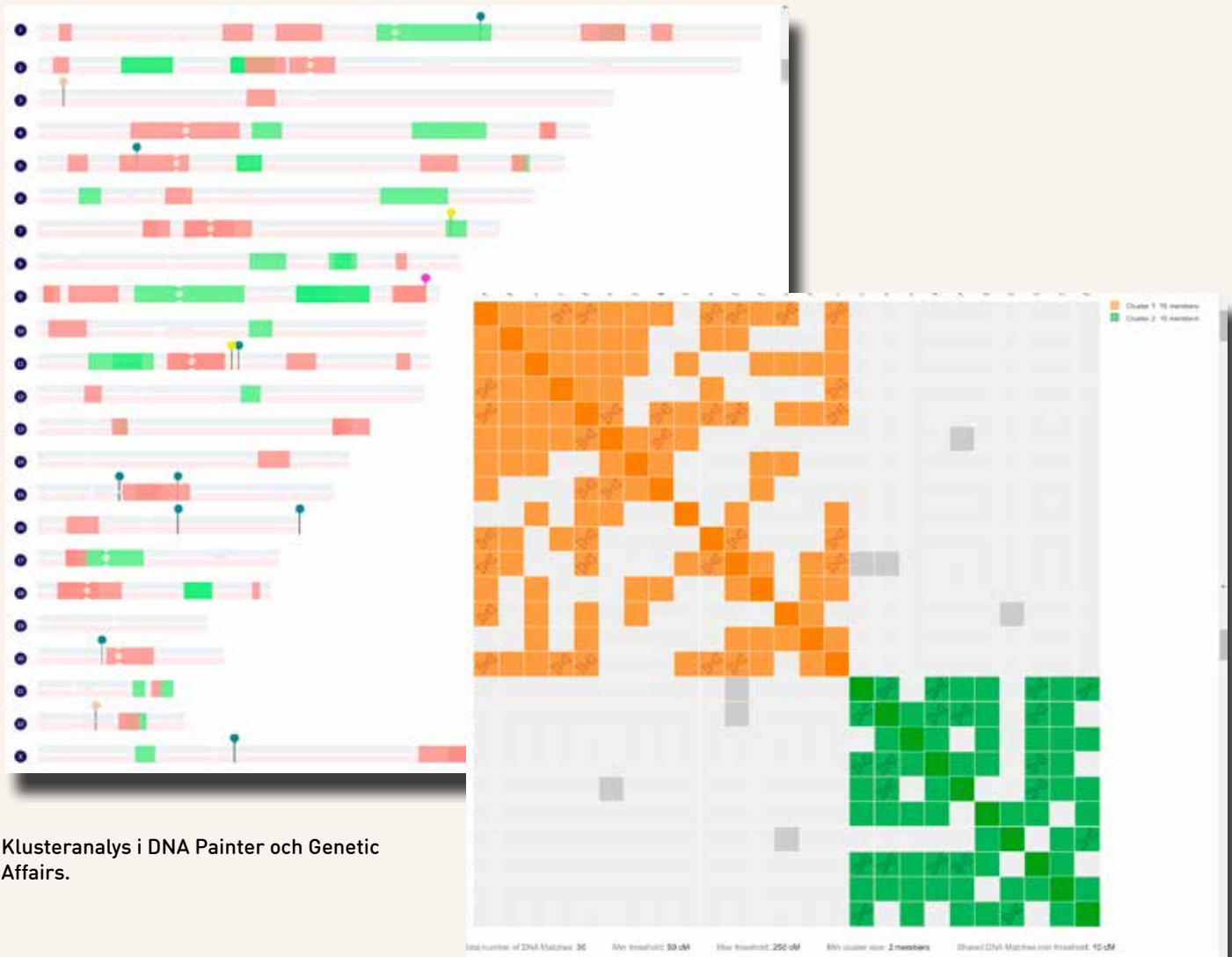
Heritage till DNA Painter för en automatisk klustermålning (CAP). Det är ännu ett sätt att studera sina data på. Kanske kan man komma framåt med hjälp av det. Klustersegmenten sparas i en ny profil. Sedan kanske man vill ha två fönster öppna för att enklare kunna göra jämförelser med de segment man redan arbetat med i DNA Painter.

Genome Mate Pro

Vid importen av träffar från 23andMe till GMP (Genome Mate Pro) faller alla som inte delar med sig av kromosomuppgifter bort. Man kan ju importera uppgifter från Ancestry, som saknar kromosomuppgifter, och få med dem i släktlistan, så det hade jag hoppats att det även skulle bli med informationen från 23andMe, men så blev det inte. Jag ska försöka att lägga in kromosominformation (0, 0) i filen för de träffar som saknar den informationen för att se om de kommer med i listan.

Jag har även krånglat en del för att skapa en importmall för mina fem träffar från Living DNA. Jag fick informationen att importera, men då Living DNA inte är ett av huvudföretagen finns inte resultatet med under en egen rubrik utan visas i släktlistan först när man väljer alla källor.

Jag har nu uppdaterat till en ny version av GMP så det ska bli intressant att se om det är några nya funktioner och buggfixar som gör användandet smidigare. ☐

Klusteranalys i DNA Painter och Genetic Affairs.

Broadly European	0.0%
Central & South Asian	0.0%
East Asian & Native American	0.0%
Melanesian	0.0%
Sub-Saharan African	0.0%
Western Asian & North African	0.0%
Unassigned	0.1%
Recent Ancestry in the Americas	

Download your Ancestry Composition raw data for even more information. Genomic coordinates (NCBI Build 37) for your Ancestry Composition results are available in CSV format.

Select Confidence Level: 50%

[Download Raw Data](#)

Längst ner i etnicitetslistan hos 23andMe finns en länk för att ladda ner informationen som sedan kan importeras till DNA Painter.

Foto: Marie Andersson

Dis verksamhetsledare

Sedan början av 2000-talet har Föreningen Dis haft en verksamhetsledare av något slag anställd. Urban Windahl arbetade 2000–2006 som både webbmaster, datoransvarig, marknadsansvarig och extra expeditionsresurs. Michael Olsson var anställd som webbredaktör och verksamhetsledare 2007–2009. Sedan var Bengt Karlsson anställd som kassör 2010–2012.

CHRISTER GUSTAVSSON blev medlem i Dis 1992 eftersom han ville börja använda Disgen för att få ordning på sitt släktforskningsmaterial. Han blev funktionär 1997 och började då även att hjälpa Lars Blomberg med utvecklingen av Disgen genom att analysera felrapporter. Sedan satt Christer med i Dis styrelse 2000–2007. År 2004 fick han även ansvar för utvecklingen av Disgen. Allt på ideell basis. Christer blev timanställd 2012 och sedan heltidsanställd som verksamhetsledare 2014.

– Arbetsuppgifterna har förändrats sedan jag började som verksamhetsledare eftersom de formas efter ens kompetens och intresse. Det var mycket fokus på Disgen i början och senare även Disbyt-utveckling. Sedan lade styrelsen till fler och fler arbetsuppgifter, säger Christer Gustavsson.

Han har bland annat fått ansvar för funktionärer, information och Släktforskardagarna. Christer skriver ihop Dis månatliga nyhetsbrev och författar återkommande artiklar till Diskulogen och Dis webbplats. Det har blivit så pass stor arbetsbörda att han ibland måste prioritera bort mindre viktiga uppgifter.

– Det har verkligen varit roligt att få jobba med sin hobby. Många jämnåriga som jobbat kvar väldigt många år på samma jobb verkar ha tröttnat på sitt arbete. Jag är glad att jag tog chansen att jobba med något annat, säger Christer.

Nu ska han bara fortsätta med introduktionen av Mikael Winbladh till tjänsten som verksamhetsledare samt se till att den nya versionen av Disgen, med arbetsnamnet Skeppsås, kommer ut till hösten. Sedan hägrar ledigheten.

– Det kändes som att det var dags att sluta och ge någon ny och yngre en chans att utveckla verksamheten, säger Christer Gustavsson.

Mikael Winbladh har jobbat som it-konsult åt CGI de senaste sju åren. Hans specialkompetens har varit systemutveckling med inriktning mot integration. Mikael bor i Norrköping med sin fru. Han har två vuxna barn och ett barnbarn.

– Jag har släktforskat ganska länge. Jag blev medlem i Dis 2001 och började då släktforska mer aktivt. Innan dess hade jag pratat med föräldrarna om släkten, säger Mikael Winbladh.

För cirka tio år sedan var Mikael med och hjälpte till en del med utveck-

lingen av Disgen, men sedan har han inte varit så aktiv i föreningsarbetet.

– Jag sökte tjänsten eftersom det ska bli roligt med nya utmaningar och att få chansen att jobba med föreningslivet, säger Mikael.

I januari 2020 började Mikael tjänsten som verksamhetsledare på Dis kansli i Linköping. Han har inte tagit över helt ännu utan jobbar parallellt med avgående verksamhetsledare Christer, som arbetar halvtid fram till sommaren då han går i pension.

Mikael är uppvuxen i Eskilstuna, där även hans mormors släkt kommer ifrån. Hans morfars anor finns i Ljusdal, Hälsingland. Farmors släkt kommer från Falköping, Västergötland. Farfars släkt kommer från Sörmland och Västmanland, men där behöver Mikael forska mer. Mikael har genom sin släktforskning märkt att det kan vara lite svårare att hitta önskad information i småförsamlingarna utanför Eskilstuna. Särskilt kyrkomaterialet för Ärla socken är rörigt.

– Jag hade längledigt under jul och nyår så jag hann släktforska en del innan jag började på Dis. Jag fokuserade på farfars släkt. Jag har börjat se till att dokumentera fler detaljer för varje släkting. Hur de bodde, vilket

Christer tar över PUG-dokumentationen 1997.

yrke de hade och hur de flyttade. Jag använder främst kyrkböckerna, som till exempel husförhörslängderna, säger Mikael.

Mikaels hustru började släktforska samtidigt som han i början av 2000-talet. Det var hans svärfar som fick dem båda att bli intresserade och börja släktforska. De hann med att göra två familjesor till Ramsele under några somrar i början av 2000-talet då de kunde släktforska och sedan göra utflykter med släktanknytning eftersom hustruns släkt kommer från området.

– Det nya jobbet som verksamhetsledare känns bra. Jag kommer inte att ha samma detaljerade produktledning som Christer har haft utan arbeta mer med helhetsbilden. Christer har gjort mycket ideell utveckling av Disgen och har därför haft en mer involverad roll, säger Mikael.

Mikaels arbetsuppgifter kommer att vara produktledning av föreningens alla produkter och tjänster, på ett mer övergripande plan. Han kommer att koordinera och planera för att fördela resurser och arbetsinsatser. Ett stort ansvarsområde kommer att

vara information och marknadsföring både internt, till medlemmar och till allmänheten.

Dis medlemmar kommer nog till en början inte märka någon större skillnad på att Christer slutar och Mikael börjar. Just nu är det en inkörningsperiod då allt görs som det alltid har gjorts. Eventuella förändringar kommer successivt att märkas senare. Men några specifika förändringar har Mikael inga planer på än.

Christer kommer definitivt ha mer tid till släktforskning efter sommaren. Det ser han fram emot eftersom han nästan inte släktforskat något de senaste två åren. Han har byggt ett nytt hus och det har varit så mycket att bestämma och göra vid husbygget. Och än finns det arbete kvar med att röja, städa och fixa så han lär inte gå sysslös när han slutat på Dis.

Christers anor finns främst i Östergötland och några i Småland. Han tycker sig ha ganska bra koll på anorna då han släktforskat från och till sedan 1982.

– En intressant historia är soldaten som satt i fransk fångenskap och tvingades att arbeta hårt med att grä-

va Napoleons kanaler. När han sedan blev fri och kom hem till Sverige slet han på bygget av Göta kanal under några år. Det finns minst fem dagböcker från den här tiden som berättar om soldaternas liv. En del finns hos olika ättlingar till soldater och en del finns på arkiv. Jag har skrivit en artikel om det i den lokala släktforskarföreningens medlemsblad, säger Christer.

Han har roat sig med att välja något anpar på 1700-talet för att sedan försöka registrera alla ättlingar till dem. Det blir ett fylligare släktträd och kan vara till stor hjälp vid DNA-släktforskning. Men han har inga ambitioner att göra någon släktbok eller kalla till släktträff baserat på det nyfunna materialet.

Christer har hittat något mycket spännande i sin DNA-släktforskning då det dykt upp en möjlig halvkusin. Tyvärr har han inte kunnat forska vidare om detta än då han gärna skulle vilja ha kontakt och diskutera saken med den nya släktingen.

– Den närmsta släkten har väl inte varit så värst intresserade av resultatet av mitt mångåriga släktforskande, men ibland kommer det frågor som

Mikael Winbladh och Christer Gustavsson på trappan in till Dis forskarstuga.

jag kan besvara. Systerdöttrarna kanske har fått höra fler historier än de önskat, men man har ju så mycket intressant att berätta då man är släktforskare, säger Christer.

Han har även besökt Brukskultur Åtvidaberg för att ta del av makulerade försäkringsbrev från Östgöta Brandstodsbolag.

– Det är mycket intressant att studera brandförsäkringar för att få lite mer kött på benen. Om man följer en fastighet under flera år kan man se olika utbyggnader och reparationer som gjorts på gården. Mycket spännande, säger Christer.

Det är fortfarande en del medlemmar som kommer till forskarstugan för att släktforska, men det är oftast samma stammisar som träffas där. De umgås med andra släktforskare och får en trevlig pratstund samtidigt som de släktforskar. De flesta fokuserar på användning av huvudaktörerna med kyrkböckerna online. Det är inte så många som tittar på de olika skivorna och databaserna som föreningen köpt och samlat på under många år.

Christer vill särskilt uppmärksamma Dis medlemmar på ÖGF:s fina

bibliotek som finns i forskarstugan. Huvudfokus är förstås Östergötland, men det finns många intressanta böcker att ta del av, till exempel Grill, Sveriges församlingar och olika matreklarer.

– Det finns ganska mycket material här. Även mappar med släktutredningar. Nyare släktforskare verkar inte vara så vana att titta i även sådant material. Det kan finnas mycket intressant att hitta i böckerna på det lokala biblioteket eller föreningsbibliotek runt om i landet, förutom i vår forskarstuga, säger Christer.

Han har under sina år vid Dis sparat idéer och funderingar om släktforskning i en tjock pärm. Det är något han ser fram emot att läsa igenom och arbeta med, någon gång i framtiden.

Christer har nyligen börjat gå en släktforskningskurs på Mittuniversitetet. Den första frivilliga uppgiften var verkligen inte så lätt. Han hade kanske trott att det skulle bli en mjukstart då han släktforskat så pass länge, men det blev det inte. Han ser fram emot att se vad den första obligatoriska uppgiften handlar om och vilken svårighetsgrad den har. ▣

Disgen

Disbyt

Dispos

Discount

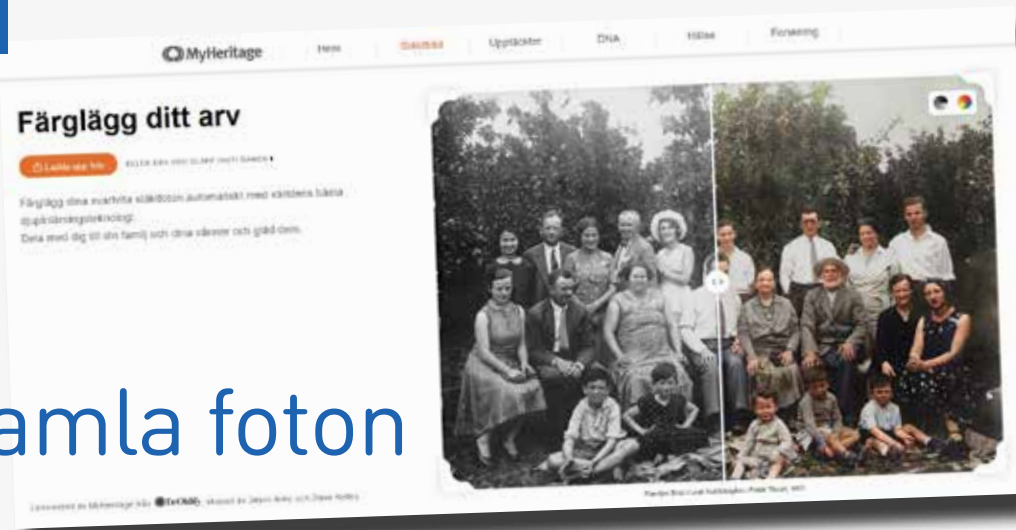
Diskulogen

DIS Arkiv

Färglägg gamla foton

VI HAR skrivit om hur man kan färglägga gamla släktbilder tidigare i Diskulogen. Då har det främst handlat om manuellt arbete, nu tar vi en titt på automatiska alternativ.

MyHeritage släppte nyligen nyheten att deras användare kan färglägga sina fotografier automatiskt och gratis med hjälp av MyHeritage In Color. Användare utan abonnemang kan färglägga några bilder, men behöver sedan ett abonnemang. MyHeritage har tagit hjälp av DeOldify som redan hade utvecklat ett AI som kan färglägga bilder automatiskt. Detta AI är en artificiell intelligens som genom maskininlärning har lärt sig vilka färger olika objekt brukar ha. DeOldify erbjuder sin lösning som open source och en version finns att använda via DeepAI, www.deepai.org/machine-learning-model/colorizer.

DeOldify har vidareutvecklat sitt AI i samarbete med MyHeritage som erbjuder sina kunder en användarvänlig plattform där det bara är att dra och släppa en bildfil över en bildruta för att en kolorering ska starta. MyHeritage säger i sin reklam att de för tillfället har världens bästa automatiska färgläggning av fotografier.

Det finns givetvis andra lösningar att välja, bland annat www.colourise.sg och www.algorithmia.com, även Photoshop Elements har kolorering inbyggt. Men om man ändå använder MyHeritage för släktforskning är den inbyggda funktionen en mycket smidig lösning. De bilder man redan laddat upp kan man genast börja färglägga. Den gamla svartvita bilden finns kvar och en ny färglagd bild skapas med samma upplösning som originalet. Systemet kan förstås inte veta vilken färg din farmor hade på sin klänning, utan gör en kvalificerad gissning. Om man vet vilken färg det var på vissa kläder eller objekt kan man för tillfället inte ange det, men andra tjänster erbjuder den möjligheten.

Vill man ha färgläggningen så korrekt som möjligt kan man förstås avsluta processen med lite handpåläggning. Det blir ändå betydligt mindre manuellt arbete då det mesta av färgläggningen redan gjorts automatiskt. Även bleka färgbilder kan bli bättre i systemet, särskilt gulnade foton. En del brus och artefakter tas också bort ibland.

Det kan bli en del tokigheter då till exempel klädernas färger även finns på händer eller personens färger blö-

der ut i bakgrunden, men oftast är färgläggningen förvånansvärt korrekt.

Det går även att färglägga rörliga bilder via DeepAI. Eventuellt kommer också MyHeritage att erbjuda sina kunder denna möjlighet i framtiden.

Färglagda familjefoton ger en annan bild av de gamla släktingarna. Och kanske är det också lättare för den yngre generationen att ta till sig innehållet. För att göra släktporträtten ännu intressantare, särskilt för de yngre, finns olika tjänster att testa där personen på fotot görs om till en tecknad figur. Det skulle kunna vara något att testa för att ge en förnyad bild av släktforskningen.

En del webbplatser använder uppladdade foton för att skapa en tecknad figur, på andra är det användaren själv som sätter ihop ett porträtt genom att välja bland en mängd olika delar, till exempel olika ögon och näsor. Detta gör det möjligt att skapa en bild, utan att själv kunna rita, av en sedan länge avliden släkting som kanske bara finns med på ett blekt eller suddigt foto. Du kan till exempel använda Cartoonify, www.cartoonify.de eller Avachara, www.avachara.com/charaself, för att skapa en tecknad figur. ▣

Svartvit originalbild.

Tecknade figurer från Cartoonify och Avchara.

Färglagd bild från DeepAI.

Färglagd bild från MyHeritage.

Originalbild i färg.

Foto: Jan Nilsson

Kom ihåg att ange datum för förändring, till exempel "kolorerad år 2020", för de bilder du färglagt.

Utvecklingen av genetisk genealogi

Under 2000-talet har DNA blivit ett viktigt verktyg för släktforskare samtidigt som antal testbolag och tjänster för att analysera resultatet växer.

DEN SENASTE tiden har DNA-testbolagen varit mycket omskrivna i pressen eftersom både 23andMe och Ancestry avskedat personal på grund av en svalnande DNA-marknad. 23andMe avskedade 100 personer, 14 % av personalstyrkan, i januari. Sedan avskedade Ancestry 100 personer, 6 % av personalstyrkan, i februari.

Det har varit mycket populärt att DNA-testa sig och nya kunder har stadigt strömmat in. Men nu har försäljningen mattats av och antalet nya kunder ökar inte i samma snabba takt.

De tidigaste DNA-testen erbjöds vid deltagande i olika forskningsprojekt. FamilyTreeDNA började erbjuda test av Y- och mtDNA 1999 innan man 2010 även började testa autosomalt DNA. 23andMe startade 2006. Ancestry DNA började erbjuda autosomalt test 2012. MyHeritage DNA och LivingDNA startade 2016.

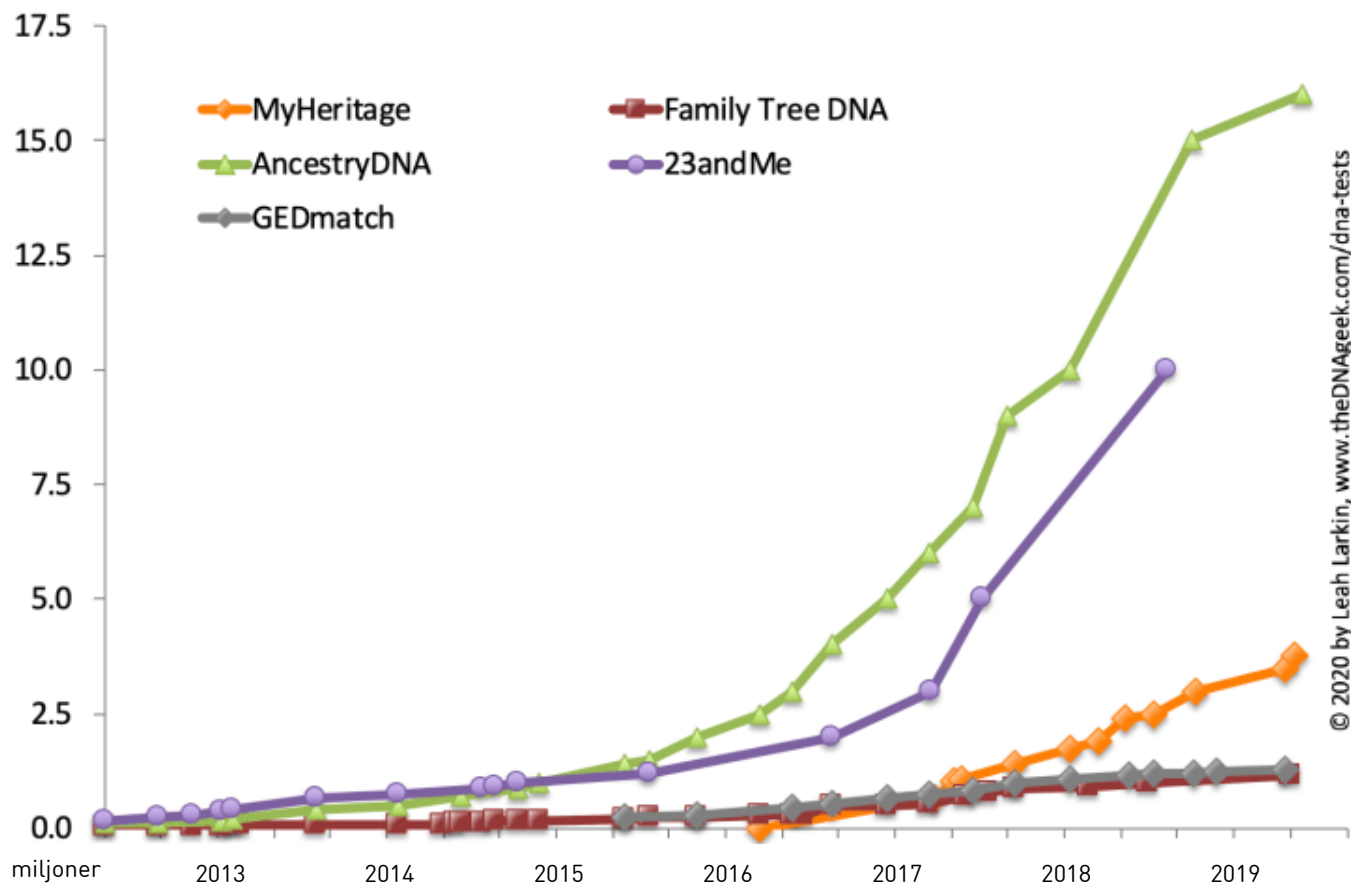
Årets bok om svensk historia 2015 var "Min europeiska familj" av Karin Bojs och året efter var det "Svenskarna och deras fäder" av Karin Bojs och Peter Sjölund. Intresset var stort och det var en explosionsartad tillväxt av DNA-testade under 2016–2018. Men i samband med att den amerikanske massmördaren Golden State Killer fängslades i april 2018 började den snabba tillväxten att mattas av. Det var då som media och sociala plattformar började lyfta frågor angående den personliga integriteten och polisens användning av DNA-databaser.

Det är stor skillnad mellan 2018 och 2019. Databaserna växer fortfarande, men mycket långsammare än tidigare. Förra året hade ökningen minskat med 30–70 % för de olika bolagen. Enligt Leah Larkin, thednageek.com, skulle till exempel Ancestry haft 26,7 miljoner testade i sin databas om tillväxten varit som före april 2018, men i

januari i år rapporterade de endast 16 miljoner testade. Det är bara MyHeritage som går bättre än förväntat.

Totalt har fler än 26 miljoner DNA-test köpts hos Ancestry och 23andMe medan 4–5 miljoner har testat hos FamilyTreeDNA och MyHeritage. Chip-tillverkaren Illuminas aktier sjönk med 16 % under 2019 då det blev känt att man hade haft sämre försäljning och bara ökade med 6 % mot förväntade 13–14 %. För 2020 spås en ökning med 9–11 %.

Ancestry och 23andMe säljer DNA-information till stora läkemedelsbolag. De tjänar stora pengar på det. Hela 80 % av 23andMe:s kunder har gett medgivande till att deras tester får användas till forskning. Ancestry och 23andMe tillåter inte uppladdningar från andra bolag. En orsak kan vara att kunderna måste testa direkt hos dem för att de ska kunna sälja DNA-resultaten. MyHeritage och Fa-

Antal DNA-testade i de olika databaserna från 2012 och framåt.

milyTreeDNA håller hårdare på sekretessen. De tillåter uppladdningar från andra testbolag och säljer inte vidare DNA-informationen till exempelvis läkemedelsbolagen.

Reklamen för DNA-test handlar främst om etnicitetsuppskattningen, som är problematisk. Bilden som ges är att det bara är att ta testet och kanske namnge några anor för att få veta allt om släkten. Det är inte så enkelt som reklamen vill få oss att tro. Och om man inte tycker att etnicitetsuppskattningen stämmer kanske man inte loggar in igen, och det berättar man för sina bekanta. Medierna har skrivit om etnicitetsuppskattningar som inte stämmer alls så då kanske många får bilden av att det inte är värt att göra ett DNA-test även om etniciteten är den minst intressanta biten.

Att testa sitt DNA är främst ett engångsköp. Då marknaden inte ökar som önskvärt blir det ännu vikti-

gare att kunna sälja mer till befintliga kunder. Så nu kan man välja till olika sorters hälsotest hos många bolag. Ancestry och MyHeritage säljer abonnemang till arkivmaterial medan FamilyTreeDNA är de enda som även erbjuder renodlade tester av Y- och mtDNA.

Förutom att integritetsfrågan blivit svårare att greppa kanske marknadens avmattning beror på att de flesta inbitna släktforskarna redan har testat sig nu. Testbolagen måste erbjuda fler tjänster till existerande kunder samt komma in på fler marknader, i nya länder. ▣

Källor

www.dna-explained.com
www.thednageek.com
www.theguardian.com
www.illumina.com
www.businessinsider.com
www.theverge.com
www.sdbj.com
www.isogg.org

Nu kan du prenumerera till förmånliga paketpriser

Du har väl inte missat att Rötter numera erbjuder ännu förmånligare priser på Släkthistoriskt Forum, Släktforskarnas årsbok och digitalt extramaterial?

Läs mer på www.rotter.se/prenumerationer

Nedan ser du de olika prenumerationsnivåerna.

Premiumpaket **1 år** (spara upp till 270 kr)

- ✓ Premium-inloggning

Ersätter tidigare Rötters Vänner-inloggningen och ger dig tillgång till digitalt extramaterial

99 kr

- ✓ Premium-inloggning
- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt

199 kr

- ✓ Premium-inloggning
- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt
- ✓ Släkthistoriskt Forum i brevlådan

Spara 175 kr

299 kr

- ✓ Premium-inloggning
- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt
- ✓ Släkthistoriskt Forum i brevlådan
- ✓ Släktforskarnas årsbok 2020

Spara 270 kr

499 kr

Släktforskarnas årsbok och prenumeration i brevlådan

Släktforskarnas
årsbok 2020

Spara 55 kr

295 kr

Släkthistoriskt Forum
Årsprenumeration, 5 nr

275 kr

Kan jag fortfarande prenumerera på Släkthistoriskt Forum i pappersform?

Ja, det kan du. Förnya bara din prenumeration som vanligt. Nya prenumeranter tecknar sin prenumeration på: www.rotter.se/prenumerationer

För att få Släkthistoriskt Forum Nr 2 behöver du teckna/förnya din prenumeration senast 8 april.

Kan jag fortfarande beställa Släktforskarnas årsbok separat?

Ja, det kan du. Förbeställ årsboken till förköpspris senast 30 april så får du den i brevlådan till midsommar. Lägg din beställning på: www.rotter.se/prenumerationer

Undrar du över något?

Kontakta Sveriges Släktforskarförbund:

E-post: info@rotter.se

Telefon: 08-440 75 50 (mån-tors 13-16)

Ta en titt på Dis webbartiklar!

Genom att välja menyvalet Artiklar på Dis webbplats får du en sammanställning av Dis webbartiklar, med den senast uppdaterade artikeln överst. För att inspirera fler att läsa artiklar på Dis webbplats lyfter vi fram några här. Prova gärna att filtrera artiklarna efter olika kategorier genom att använda funktionen "Filtrera" överst på höger sida.

- www.dis.se/excelregister – Läs hur du enkelt gör ett personligt anpassat vigselregister för en församling med Dis-gen 2019.
- www.dis.se/disbytresultat – Nya Dis-byt erbjuder några nya resultat som är intressanta. Vi visar hur förmånerna ser ut för de som nyligen skickat in lite mer information.
- www.dis.se/app-info – Presentation av appen Slakten.
- www.dis.se/bonderiksdagsman – Läs om en intressant databas över svenska bonderiksdagsmän på ekonomisk historiska institutionen på Lunds Universitet.
- www.dis.se/jubileum-30 – Läs mer om vad som hände under föreningens första 30 år.
- www.dis.se/liber-causarum – En lite udda källa berättar om ett hemlighus i Gamla stan.

† Avlidna Dis-medlemmar

984	Bernt Sjöström, Umeå	20083	Hans Lindwall, Västerås	38707	Bertil Magnusson, Kristianstad
1525	Sven-Olof Österberg, Fagersta	20250	Folke Hörnlund, Göteborg	40115	Yvonne Schultz, Gävle
1750	Hans Mohlin, Sundbyberg	21048	Boris Eidhammer, Linköping	41949	Åke Johansson, Borås
4362	Åke Larsson, Alingsås	22463	Björn Sölving, Järfälla	43881	Kent Keymer, Västerås
6334	Gunnar Andersson, Gävle	24714	Bo Hellegren, Strömstad	45619	Lars Lindborg, Trensrum
7327	Birgitta Eriksson, Tråvad	26060	Lennart Andersson, Hortlax	46209	Walter Andersson, Brösarp
7567	Lage Bergvik, Hassela	26716	Karl Fjällskog, Västerås	46254	Kjell Persson, Åmål
7777	Reiner Berndtsson, V Frölunda	27742	Marianne Lidberg, Nyköping	46329	Urban Werneskog, Forserum
7857	Bengt Rosenberg, Kålleröd	27981	Ella-Britt Gustafsson, Vallentuna	46471	Sven-Erik Mälman, Arboga
9785	Anette Johansson, Skepplanda	28291	Sivert Larsson, Göteborg	48265	Börje Lindberg, Hägersten
10042	Leif Jönsson, Åkersberga	30067	Hans Lunde, Solna	52161	Bengt Wasberg, Karlskoga
10136	Yvonne Berggren, Husum	32473	Lars-Åke Hallgren, Olofstorp	52361	Ulla Oscarsson, Linköping
10602	Barbro Jern, Taberg	32737	Karin Wikström, Fagersta	53548	Arne Eriksson, Gammalkil
10783	Per-Henrik Hasselberg, Mjölby	33838	Eva-Märta Widell, Tärnaby	54667	Gertrud Andersson, Eksjö
10939	Jan Jutefors, Mönsterås	33907	Bo Nyholm, Järfälla	57020	Jan Axelsson, Uppsala
10977	Bengt Mattsson, Ljusdal	33922	Åke J H Engström, Göteborg	57046	Inger Nilsson, Mörap
12544	Benkt Söderberg, Sandviken	33989	Inger Ågren, Västerås	57342	Marie-Anne Sundeck, Borensberg
14931	Irené Axelsson, Gamleby	34074	Gert-Ove Ohlin, Oxie	57742	Jan-Åke Sjöström, Johanneshov
19222	Gunnar Westerholm, Åsbro	36581	Rolf Boström, Uppsala		
19859	Lennart Israelsson, Täby	37923	Henry Nilsson, Älmhult		

STORST BLIR STORRE

Sök i register

[Återställ formulär](#)

Sök

Registerkälla

BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947

Enkel sök **Söktips**

(julⁱⁿ | juh^{lin}) aurora 1836

☐ Ungefärlig sökning

Avancerad sök

Namn

Födelseuppgifter

Bostad

7 poster matchar din sökning:

Sökresultat

Thekla Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23 i Norröp.. Finns 1838 - 1843 i Norrköpings St Olai, Östergötlands län.

Thekla Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23 i Norrköp.. Finns 1843 - 1848 i Norrköpings St Olai, Östergötlands län.

Theda Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23 i Norrköp.. Finns 1848 - 1853 i Norrköpings St Olai, Östergötlands län.

Juhlin Jeckla, Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23. Finns 1852 i Kungsholm, Stockholms län, Stockholms stad.

Julin, Thekla Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23. Finns 1855 i Kungsholm, Stockholms län, Stockholms stad.

Julin, Teckla Aurora - BiS, Befolkningen i Sverige 1840-1947
Född 1836-09-23. Finns 1853 i Kungsholm, Stockholms län, Stockholms stad.

BiS växer med tjugo år

Sveriges största personregister finns hos ArkivDigital. Det kallas *BiS (Befolkningen i Sverige)* och växte nyligen med tjugo år så att det omfattar 1840 till 1947.

Registret redovisar alla som finns noterade i husförhörlängder och församlingsböcker under dessa år. Eller för att vara mer exakt: Längden ska vara avslutad mellan 1840 och 1947 (en längd som omfattar 1825–1842 är registrerad, men inte en längd för åren 1935–1949).

Varenda person som nämns i böckerna finns med i registret. Alla barn, alla drängar och pigor och alla andra som då bodde i

Sverige, rika som fattiga, gamla som unga. Mer än 133 miljoner poster, drygt 13 gånger Sveriges nuvarande befolkning! Så många blir det därför att flertalet nämns på olika ställen i källmaterialet.

Som en extra bonus ingår hela *Rotemansarkivet* i BiS, Stockholms speciella folkbokföring under åren 1878–1926, som har registrerats och digitaliserats av Stockholms stadsarkiv, ett arbete som tog flera decennier.

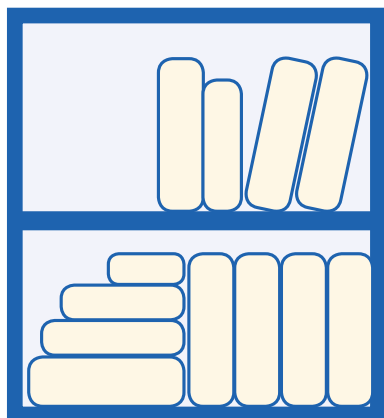
BiS ingår i alla ArkivDigital-abonnemang tillsammans med många andra användbara register, exempelvis Sveriges befolkning 1940, 1950, 1960, 1975 och 1985, värnpliktskort och emigranter.

Läs mer på www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital är Sveriges ledande leverantör av historiskt källmaterial via internet till historiker, släkt- och hembygdsvetare och alla andra som vill studera källorna i original. Bolaget grundades 2005 och har i dag ca 35 anställda och 370 aktieägare.

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Från bondmora till konstväverska: Cilluf Olsson 1847-1916
Birgitta Calagos
Inbunden, 166 sidor
ISBN: 978-91-87151-14-9
225 kr + porto
birgittasvit@yahoo.se

Boken är en rikt illustrerad biografi över Cilluf Olsson. Väverska från Österlen som blev en av de mest betydelsefulla profilerna inom den skånska hemslöjden samt internationellt känd för sin vävkonst. Man får även möta några av de människor och den tankevärld som var hennes vardag. Hon levde i en tid av stora samhällsförändringar med industrialismens intåg. Cilluf Olsson ingick i styrelsen för Malmöhus läns hemslöjdsförening som aktivt arbetade för att värna det textila kulturarvet.

Genvandring på Österlen
Bertil Morin
Häftad, 308 sidor
ISBN: 9789163934339
194 kronor + porto
<http://morins.se>

Genvandringen är en släkthistoria som utgår från mina morföräldrar Ida och John Svensson i Simrishamn. På min vandring i arkiven bland mina anfäder har jag dokumenterat flera intressanta levnadsöden i byarna runt Simrishamn, Borby, Blästorps, Vallby, Ingelstorp, Löderup, Glemminge, Stiby för att nämna några. Ett levnadsöde handlar om Jöns Jönsson född 1844 i Römölla, Tosterups församling, som när storebror fick överta föräldragården blev ägghandlare och flyttade till Stockholm. Flera av hans döttrar for över till Amerika för att söka lyckan tillsammans med sina kusiner.

Lunda socken, Södermanland, del 1, 1650-1800
Stig Göransson
Inbunden, 410 sidor
ISBN: 978-9-18-832987-8
285 kr + porto
lunda1650.1900bok@gmail.com

Alla personer som har bott i socknen från cirka 1650 fram till 1800 finns med i boken. Uppgifterna kommer från födda, vigda, döda och husförhörlängderna i Lunda socken. Drängar och pigor som är ogifta eller ännu inte fått barn finns inte med. Personerna är sammanhållna i familjer under respektive gård och alla förflyttningar är redovisade inom socknen. Gårdarna presenteras i alfabetisk ordning och familjerna i kronologisk ordning under varje gård. I slutet finns flera register, bland annat ett personregister.

Jacob Gustaf Bursell, silversmed i det tidiga 1800-talet
Barbro & Claes Bursell
Inbunden, 96 sidor
ISBN: 978-91-9815-134-3
kontakt@setterbladforlag.se

Yrket som guld- och silversmed kunde bringa sin innehavare stor framgång i livet i det tidiga 1800-talet. Det vittnar Jacob Gustaf Bursells (1786-1830) klassresa om. Han växte upp i ett enkelt föräldrahem och slutade sitt liv som ålderman i guld- och silversmedernas skrå i Jönköping. Genom giftet år 1814 med Elin Hultström – en guldsmedsänka med egen verkstad – öppnades möjligheten att driva en framgångsrik rörelse och tillsammans tog de plats i de borgerliga kretsarna i staden. Jacob Gustafs omfattande produktion utfördes med sista skrikets stilkonst men ses idag som klassiskt tidlös.

Insändare

Dis framtid

Jag läste Daniel Berglunds ledare i senaste numret av Diskulogen och noterar att man funderar kring föreningens namn och huvuduppgift så här när "40-årskrisen" är ett faktum.

Självklart ska föreningen lägga krut på att utveckla egna program – det är viktigt – men vi får inte glömma en sak – var är våra program om det inte finns släktforskare?

Enligt min mening skjuter vi över målet. Släktforskningsprogrammen är och förblir ett av flera verktyg för släktforskaren.

Målet för föreningen måste vara att stimulera fler att börja släktforska, och att erbjuda en bred kursverksamhet i släktforskningsrelaterade ämnen – med allt från grundkurser till olika specialkurser. Då kommer släktforskningsprogrammen med som ett verktyg i släktforskningen. Vi får inte heller blunda för att alla medlemmar inte känner sig bekväma med vårt eget Disgen, de måste få känna sig lika välkomna i vår förening.

HARALD NILSSON, MEDLEM 16104

Insändare

Tack faddrar

Jag vill på detta sätt framföra en stor eloge till våra faddrar som på ett alldeles utomordentligt sätt hjälper oss hjälpsökande som har gjort något fel på datorn. Jag har vid några tillfällen ringt och fått hjälp av faddrar som visat stor kunnighet och stor förståelse. Därför framför jag ett stort tack för deras ideella arbete.

STURE ANDERSSON, MEDLEM 32330

Släktforskning Inte bara namn och årtal

6 juni – 27 sept 2020

Curmanska magasinet, Gamla Linköping

Släktforskarföreningen DIS-Filbyter
visar exempel på lite mer ovanliga
källor som ger "kött på benen"

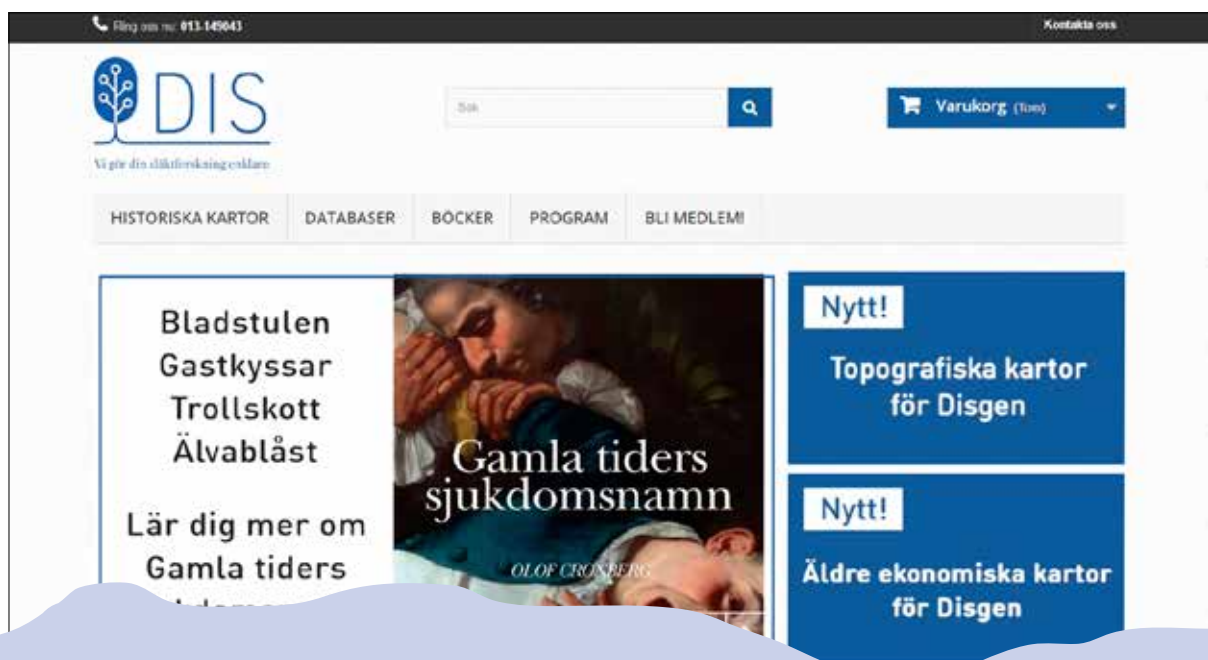

shop.dis.se

Handla på Dis webbshop

Välj från fem huvudkategorier: historiska kartor, databaser, böcker, program och bli medlem.

- Bland [kartorna](#) finns till exempel olika generalstabskartor och häradseconomiska kartor.
- Under [databaser](#) finns Sveriges befolkning samt Sveriges dödbok.
- Under [böcker](#) återfinns Släktforskarförbundets handböcker samt bland annat böcker om Disgen, DNA, och släktforskning i städer.
- Under flikarna [program](#) och [bli medlem](#) kan du köpa senaste Disgen-versionen samt bli medlem i Föreningen Dis. Disgen köper du enklast genom att följa texten på omslagets baksida. Då är du säker på att få rätt pris.

Beställ direkt i webbshoppen, shop.dis.se, och betala med kort eller banköverföring.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		peab@downit.nu
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Carl-Göran Backgård	Österskär	076-3170127		cg@milstolpen.org
Carl Strandberg	Malmö	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Sven Kylefors	Helsingborg	042-297345	070-3297345	sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Benny Olson	Kristianstad	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	033-254075	0705-254075	hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029	076-1080029	anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	072-7352434	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524	070-2750339	bernth.lindfors@telia.com
Örjan Öberg	Härnösand	070-6534127	070-6534127	orjan@baskskuru.se
Lennart Näslund	Helgum	076-8480114		lennart@hsn.nu
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Finland

Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi
--------------	------	------------------	-------------------------

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-47307122	keh.disgen@gmail.com
Alf Christophersen	Tvedestrand	+47-37164209	alfchri@online.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleval@gotanet.com

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@gmail.com
Helge Olsson	Svedala	040-426146	0708-583988	ernsthtelge.olsson@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	021-20494	076-1091184	sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	---------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906		sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Borås	033-150036		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@comhem.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	0723-628263		rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	--	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping		013-104 204		dis_arkiv@dis.se
---	--	-------------	--	------------------

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668
peab@ownit.nu

Josefine Nilson

Brunstorpssvägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 0703-175450,
josefine@mingenealogi.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,

bok+dis@klev.se

Lars Engberg

Västra Ringvägen 21, 802 67 Gävle
070-6678604

lars.e.engberg@gmail.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claes@hotm.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
(0510-27093kv),
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Sammanställande: **Peter Johansson**,
valberedning2020@dis.se

NORD

c/o Andersson,
Hamnplan 12A,
941 61 Piteå
070-2525368
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Christian Andersson

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida:
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran
Nilsson

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall
060-155 030
ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

ÖST

c/o Ingrid Mild,
Vålbergavägen 167,
175 69 Järfälla
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Ingrid Mild

Dis-Filbyter

MAJ 2019 samlades tjugo släktforskare i Dis-Filbyter för att åka på utflykt. På Sya hembygdsgård berättade Krister Svensson om föreningen och dess verksamhet. Därefter vandrade vi runt i alla hus och tittade på samlingarna och de kunniga föreningsmedlemmarna gick med runt och guidade. Allt var mycket intressant. Det var absolut inga problem att spendera två och en halv timme där.

Därefter styrde vi kosan mot Skänninge för en guidning i hembygdsgårdarna där. Sedan ett besök i rådhuset från 1770 och därefter tog guiden Kerstin med oss till kulturreservatet med ortagården och de tre museigårdarna. Vi började med rundvandring i Sandbergsgården. Kerstin berättade om familjerna som hade bott på gården och hur det hade gått för dem i livet. Den tillhörande trädgården med lusthus, gamla växter och fruktsorterna är den enda kulturminnesmärkta trädgården i Mjölby kommun, inga moderna växter får planteras. Flera gårdar besöktes och efter en mycket givande och trevlig dag började vi dra oss hemåt.

Berg och Göta kanal

Vi samlades vid turistbyrån Bergs slussar en solig söndageftermiddag för en guidning av Linköpings guideklubb. Ämnet var Göta kanal och vi fick veta mycket intressant fakta om

kanalens historia för tiden 1808 till 1832. Baltzar von Platen använde den skotske kanalbyggaren Thomas Telford som konstruktör. Kanalen öppnades 1832 med Karl XVI Johan som reste med den kungliga jakten Esplendian.

Grafiska Museet

Grafiska museet i Gamla Linköping fyllde 25 år. Jubileet firades i strålande sol den 31 augusti på Gamla Linköpings dansbana. Högtidstalet hölls av landshövding Carl-Fredrik Graf, som poängterade att han trots sitt efternamn inte hade några anor som sysslat med den grafiska gärning som bland annat museets idag idoga yrkesmän fortfarande visar prov på.

Dis-Filbyter sällade sig till gratulanterna och överlämnade dokumentation från utställningen om Östgöta-Correspondentens grundare H B Palmær som vi haft på Grafiska museet.

DNA-utbildning

Den 25 januari 2014 höll Dis-Filbyter sin första DNA-kurs i Gamla Linköping. Det var då tio personer som deltog. Totalt har det sedan dess varit cirka 190 personer som gått våra DNA-kurser. Vi har hållit 26 kurser varav en i Nyköping och resten i Linköping. I Mjölby har Leif Ax hållit i

sju studiecirklar om DNA som har lockat 48 personer.

Vi har föreläst om DNA i Linköping, Norrköping, Mjölby Vadstena, Motåla, Ödeshög och Gamleby. År 2019 bjöd vi in Peter Sjölund som höll en föreläsning för cirka 250 personer i Ryttagårdskyrkan i Linköping. Peter var även med och föreläste på Dis-Filbyters släktforskarkryssningar 2015 och 2016.

Anders Hjalmarsson har hållit i DNA-akuten på måndagkvällar på Föreningshuset Fontänen i Linköping. Där har vi även haft fem DNA-caféer där vi föreläst och svarat på frågor om DNA-test.

Planer för året

Planerna för 2020 är många. Det i särklass största är dels utställningen "Dis under 40 år" på Valla Folkhögskola tillsammans med Dis under årsmötesdagarna 7-8 mars, dels en större utställning på Curmanska Magasinet i Gamla Linköping från 6 juni fram till slutet av sommaren. Utställningen kallar vi "Släktforskning – inte bara namn och årtal". Här har vi bitt föreningens medlemmar om hjälp med att visa på hur kryptiska noteringar i kyrkböckerna kan leda vidare till tidsningsartiklar, fängelserullor och andra källor för mera fakta om fynden.

STYRELSEN I DIS-FILBYTER

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
070-282 4255
ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Helen Lindqvist

SMÅLAND

c/o Gröön,
Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Eva Gröön

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Staffan E:son Knös

Dis Syd

DIS SYD är den regionförening som verkar inom Blekinge, Skåne och södra Halland. Dis Syd har idag cirka 2 800 medlemmar och en organisationsgrad inom vårt område med cirka 75 % av Dis-medlemmarna, en siffra som vi kämpar med att höja!

För att öka möjligheten för våra medlemmar att träffa oss genomför vi aktiviteter på olika platser inom Dis Syds område. Under 2019 har vi genomfört ett nittiototal utbildningar och Disgen-träffar på ett tiotal orter runt om i regionen. Dessutom har Dis Syd arrangerat flera studiecirkel i samarbete med studieförbunden. Det under förra året etablerade samarbetet i Malmö mellan Dis Syd och SeniorNet, för att öka intresset för släktforskning i allmänhet och Dis produkter och Disgen i synnerhet, har drivits vidare med många intresserade besökare som resulterat i nya medlemmar.

Vi försöker också att samverka med de lokala släktforskarföreningarna genom att delta i deras olika aktiviteter på olika platser i regionen. Under våren 2020 erbjuder vi våra medlem-

mar cirka 40 träffar spridda på ett tiotal orter i regionen. Aktiviteterna är allt från studiecirkel med flera träffar till supportträffar vid enstaka tillfällen. Programmet marknadsförs i vår tidning Diskutabelt samt i våra nyhetsbrev. För de medlemmar som inte kan komma till våra träffar eller vill studera i egen takt erbjuder vi den distansutbildning som Dis-Filbyter arbetat fram. Under 2019 har ett tiotal medlemmar använt denna möjlighet och för 2020 fortsätter vi självklart att marknadsföra och erbjuda denna möjlighet, som är ytterligare ett bra hjälpmedel i vår palett!

Under 2019 har totalt nio nyhetsbrev skickats ut till medlemmarna via e-post med information om kommande aktiviteter, utbildningar och andra aktualiteter. Vi avser att fortsätta med dessa månatliga utskick under 2020, allt för att marknadsföra våra aktiviteter och för att hålla våra medlemmar informerade. Vår tidning Diskutabelt, som ges ut fyra gånger per år, kommer under 2020 att ges ut med två nummer i tryckt form och två nummer enbart digitalt. Hittills har cirka

250 medlemmar nappat på vårt erbjudande och valt att få alla nummer av vår tidning digitalt. Dessutom har vi självklart också en hemsida och en Facebook-sida genom vilka vi löpande försöker informera våra medlemmar.

Vår ambition är att fortsätta att erbjuda Dis medlemmar trevliga aktiviteter, runt om i regionen, som ger en fördjupad kunskap i släktforskning och om Dis produkter och på detta sätt hjälpa gamla medlemmar och rekrytera nya medlemmar.

Dis Syds traditionella årsmöte äger i år rum på Senioren i Hässleholm söndagen den 29 mars klockan 13.00. Då har vi engagerat två intressanta föreläsare; Dis förre ordförande Olof Cronberg som kallar sitt föredrag "Gyllenåder, saltfluss och moderspassion – gamla tiders sjukdomsnamn" samt docent Kerstin Vikner som berättar om de skånska gatehusen. Våra faddrar och Disbytt-ombud finns förstås också på plats och föreningen bjuder på kaffe och smörgås.

STAFFAN E:SON KNÖS

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Ladda ner och köp Disgen 2019!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2019.

Installera.

Starta programmet.

Köp Disgen 2019 via länken i hjälpmenyn.

Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Med Disgen 2019.2 ingår också appen Släkten för att visa genealogiska data från Disgen i din smarttelefon eller surfplatta (Android och snart även för iOS).

Se till att du har en aktuell säkerhetskopia.